

Metodika zadržení osoby podezřelé pracovníkem průmyslu komerční bezpečnosti

Methodology How To Arrest a Suspect by a Commercial Security
Industry Employee

Bc. Petr Peroutka

Diplomová práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petr PEROUTKA**
Osobní číslo: **A10329**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Metodika zadržení osoby podezřelé pracovníkem průmyslu komerční bezpečnosti**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte metodiku zadržení podezřelého v obvyklých variantách.
2. Seznámte s problematikou zadržení osoby podezřelé pracovníkem průmyslu komerční bezpečnosti.
3. Specifikujte protiprávní jednání ústící v zadržení podezřelého, vše v podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti (zadržení dospělého, ženy, dětí).
4. Analyzujte metodu zadržení (eliminace útoku, fixace, zadržení), transportu (dle spolupráce) a předání policii (příprava komunikace).
5. Vyhodnoťte varianty spolupráce zadrženého z hlediska komunikace a techniky.
6. Zpracujte metodiku tří obvyklých variant zadržení podezřelého.
7. V práci využijte osobní šetření a dostatek názorného materiálu (schémata a fotografie).

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **FIRST, Robert a Aleš BLAHUT. Sebeobrané modelové situace. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998, 78 s. ISBN 80-859-8188-2.**
2. **MALÁNÍK, Zdeněk. Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava. Zlín, 2000 – 2009.**
3. **NÁCHODSKÝ, Zdeněk. Nebojte se bránit. Vyd. 1. Praha: Armex, 2006, 336 s. ISBN 80-867-9543-8.**
4. **GRUBER, David. Zlatá kniha komunikace. Vyd. 1. Ostrava: Repronis, 2005, 249 s. ISBN 80-732-9092-8.**
5. **SÝKORA, Miloslav. Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby. Vyd. 1. Ilustrace R Hrubý. Praha: Armex, 1997, 70 s. ISBN 80-902-2833-X.**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

24. února 2012

Termín odevzdání diplomové práce:

15. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

L.S.

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce seznamuje s problematikou zadržení osoby podezřelé pracovníkem průmyslu komerční bezpečnosti. Specifikuje protiprávní jednání ústící v zadržení podezřelého, vše v podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti. Analyzuje metodu zadržení (eliminaci útoku, fixaci, zadržení), transportu (dle spolupráce) a předání policii (přípravu komunikace). Vyhodnocuje varianty spolupráce zadrženého (spolupracuje, nespolupracuje – neútočí, nespolupracuje – útočí) z hlediska komunikace a techniky. **Zpracovává metodiku tří obvyklých variant zadržení podezřelého (podezřelý spolupracuje, nespolupracuje – neútočí, nespolupracuje – útočí).** V práci je využito osobní šetření a dostatek názorného materiálu.

Klíčová slova: profesní obrana, bojový systém, zadržení, metodika, nutná obrana

ABSTRACT

The thesis introduces a suspect people arrest by a commercial security industry worker. It specifies an unlawful action resulting in the suspect people arrest, all in commercial security industry terms. It analyses an arrest (attack elimination, fixation, arrest), transport (according to cooperation) and handing over to police (communication preparation) method. The thesis also evaluates arrested people cooperation options (cooperates, does not cooperate – does not attack, does not cooperate – does attack) with respect to communication and techniques. **It elaborates the methods of three common suspect people arrest options (the suspected cooperates, does not cooperate – does not attack, does not cooperate – does attack).** In the thesis, there are used my personal research and enough clear material.

Keywords: professional defence, fighting system, rest, methodology, necessary defence

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé diplomové práce, panu Ing. Zdeňku Maláníkovi, DCv. za profesionální a důsledné vedení, podnětné připomínky a odborné konzultace poskytované na Akademické půdě Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Vřelé poděkování patří všem, kteří se aktivně zapojili do průzkumné části této diplomové práce. Jmenovitě - technickému řediteli společnosti KBS Security s.r.o. panu Martinu Morávkovi, panu Michalu Esserovi, DiS. ze společnosti Bos Agency, panu Štěpánu Sládkovi majiteli agentury Detektivní Bezpečnostní Právní a Poradenská Agentura Štěpán Sládek, jednatelem společnosti Loter Security Electronic s. r. o. panu Marcelu Munzbergerovi, řediteli společnosti GRUND SECURITY s.r.o. panu Mgr. Milanu Bláhovi, řediteli společnosti Loomis Czech Republic a.s. panu Martinu Pekárkovi, paní Bc. Janě Křeménkové ze společnosti CZ-GUARD s.r.o., ředitelce společnosti Radovan Helis - RH SECURITY paní Marcele Pokorné, jednatelem společnosti Four elements spol. s r.o. panu Pavlu Faikovi, panu Zdeňku Vondrákovi DiS. ze společnosti ZVsecurity – Zdeněk Vondrák, jednatelem společnosti Agentura SKP s.r.o. panu Ing. Lubomíru Kavkovi, řediteli segmentu Security panu Miroslavu Kovaříčkovi ze společnosti ISS Facility Services s.r.o. a panu Mgr. Josefu Krausovi ze společnosti C.S. Solutions s.r.o.

Za poskytnutí osobních odborných konzultací bych chtěl dále poděkovat bezpečnostnímu specialistovi na řízení rizik panu Ing. Pavlu Václovi ze společnosti Air Bank a.s. a také pracovníku fyzické ostrahy zabývající se převozy finančních hotovostí panu Janu Bábíkovi.

Dále bych chtěl poděkovat panu Václavu Markovi za poskytnutí věrohodného prostředí pro názorné zpracování metodiky zadržení osoby podezřelé.

Nemalé poděkování patří také všem, kteří mě během celých pěti let studia podporovali. Především mým rodičům a široké rodině. Jmenovitě poděkování patří mému bratrovi Tomášovi a přítelkyni Veronice.

Motto:

Věda má svůj smysl, pokud se chápe jako cesta k pravdě a pravda jako dobro člověka.

Jan Pavel II.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1. SEZNÁMENÍ S PROBLEMATIKOU ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ PRACOVNÍKEM PRŮMYSLU KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI	12
1.1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGICKÉ VÝRAZY A DEFINICE	12
1.1.1. Rozdíly mezi profesní obranou a sebeobranou	12
1.1.2. Terminologie používaná v profesní obraně a sebeobraně	14
1.2. PROFESNÍ OBRANA A JEJÍ VYUŽITÍ V PKB NEJEN PŘI ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ	19
1.2.1. Využití profesní obrany v nejrůznějších službách PKB.....	20
1.2.2. Aktuální vývoj profesní obrany v podmínkách PKB	21
2. ZADRŽENÍ	25
2.1. PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ PŘÍMO OVLIVŇUJÍCÍ ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ PRACOVNÍKY PKB V ČESKÉ REPUBLICE	25
2.1.1. Profesní obrana a otázka jejího využívání při zadržení osoby podezřelé v souvislosti s právními normami ČR.....	25
2.2. ZA JAKÝCH PODMÍNEK JE MOŽNÉ ZADRŽET OSOBU PODEZŘELOU.....	33
2.3. KOHO JE MOŽNÉ ZADRŽET	34
2.4. ROZSAH ZADRŽENÍ	34
3. ANALÝZA PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ ÚSTÍCÍHO V ZADRŽENÍ V PODMÍNKÁCH PKB Z POHLEDU NÍŽE UVEDENÝCH ČINNOSTÍ VYKONÁVANÝCH V RÁMCI PKB	36
3.1. ZÁSADNÍ ROZDÍLY V ZADRŽENÍ DOSPĚLÉHO MUŽE, DOSPĚLÉ ŽENY A DÍTĚTE.....	36
3.2. PROBLEMATIKA ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ Z POHLEDU OSOBNÍHO STRÁŽCE	37
3.2.1. Stručný popis pracovní náplně osobního strážce	37
3.2.2. Metodika zadržení osoby podezřelé osobním strážcem	38
3.3. PROBLEMATIKA ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ Z POHLEDU STRÁŽNÉHO V PRŮMYSLOVÉM OBJEKTU.....	40
3.3.1. Stručný popis pracovní náplně strážného v závislosti na druhu směny, jež ovlivňuje skupinu pravděpodobných podezřelých osob.....	41
3.3.2. Metodika zadržení osoby podezřelé strážným v průmyslovém objektu.....	41
3.4. PROBLEMATIKA ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ Z POHLEDU DETEKTIVA V OBCHODNÍM DOMĚ	42
3.5. PROBLEMATIKA ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ Z POHLEDU BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY PŘI POŘÁDÁNÍ KULTURNÍCH, SPOLEČENSKÝCH A SPORTOVNÍCH AKCÍ.....	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
4. SMĚRNICE FIRMY V PRAXI	50
5. METODIKA PRÁCE S PODEZŘELÝM/PODEZŘELOU	57

5.1.	ZÁKLADNÍ PRAVIDLA VZTAHUJÍCÍ SE K JEDNÁNÍ S OSOBOU PODEZŘELOU V SOUVISLOSTI SE ZADRŽENÍM, NEJEN Z POHLEDU KOMUNIKACE.....	57
5.1.1.	Faktory přímo ovlivňující jednání pracovníka PKB s osobou podezřelou	57
5.1.2.	Komunikace mezi pracovníkem PKB a osobou podezřelou v nejrůznějších situacích zadržení.....	58
5.2.	METODIKA ZADRŽENÍ PODEZŘELÉHO MUŽE V PRŮMYSLOVÉM AREÁLU	65
5.2.1.	Postup při jednání s osobou, která byla přistižena v průmyslovém areálu, spolupracuje a není u ní důvodné podezření ze spáchání trestného činu	65
5.2.2.	Postup při jednání s podezřelým, který nespolupracuje, ale neútočí.....	69
5.2.3.	Postup při jednání s podezřelým, který nespolupracuje a útočí	74
5.2.4.	Postup při jednání s podezřelým, který byl přistižen při trestném činu, aniž by si svého odhalení všiml.....	83
	ZÁVĚR	90
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	93
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	96
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	98
	SEZNAM OBRÁZKŮ	99
	SEZNAM PŘÍLOH.....	102

ÚVOD

Ani v dnešní době moderní společnosti nelze tvrdit, že je možné se obejít bez složek zajišťujících bezpečnost obyvatelstva. Ať už se jedná o složky státní (policie, armáda, ...) či stále se rozvíjející komerčně poskytované služby.

Organizační struktura a především rozdílnost pravomocí těchto složek stanovená zákonem dělí komerčně poskytované služby od státem zřízených bezpečnostních složek na dva odlišně fungující tábory, jejichž společným jmenovatelem je poskytování bezpečnostních služeb či zajišťování bezpečnosti, byť s jinými primárními cíli a v odlišném rozsahu. Zatímco státní složky mají přímo své právní normy na základě kterých jsou příslušníkům ozbrojených sborů poskytovány v souvislosti s výkonem služby určité další pravomoci a povinnosti nad rámec práv civilního obyvatelstva, komerčně poskytované služby žádnou takovou oporu v zákoně zatím nemají, a proto se na pracovníky průmyslu komerční bezpečnosti (PKB) vztahují právě a jenom práva a povinnosti řádných občanů. Z tohoto důvodu se také pracovní postupy při zajišťování bezpečnosti státními složkami a komerční bezpečnostní službou výrazně liší. Na základě výše uvedené skutečnosti jsem se rozhodl zpracovat právě toto téma. Cílem této diplomové práce je seznámit čtenáře s problematikou zadržení osoby podezřelé pracovníkem PKB, specifikovat protiprávní jednání ústící v zadržení podezřelého v rámci výrazných představitelů služeb poskytovaných pod hlavičkou PKB, analyzovat metodu zadržení (eliminace útoku, fixace, zadržení), transportu (dle spolupráce) a předání policii (příprava komunikace). Tato práce by měla sloužit jako jakýsi manuál zejména těm firmám PKB, které se zabývají službami fyzické ostrahy, jejichž hlavním úkolem je zadržet osobu podezřelou. Jedná se především o služby strážných v průmyslových objektech, na veřejně přístupných místech, výjezdové skupiny poplachových přijímacích center, detektivní činnost v obchodních domech, zajišťování bezpečnosti na sportovních akcích, atd. Při zpracování jsem narážel především na neochotu oslovených firem aktivně se zapojit do průzkumné části této diplomové práce, kvůli které byla snížena vypovídací hodnota získaných dat. Při práci bylo využito praktických poznatků získaných v předmětu Speciální tělesná příprava I, II, III, vedené panem Ing. Zdeňkem Malánikem, DCv., při studiu na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, doplněných o konzultace a studium odborné literatury. Na základě všech těchto poznatků probíhala analýza, syntéza, indukce a dedukce získaných informací a následně byly vyvozeny závěry považované za reálné.

V první kapitole bude čtenář seznámen se základní terminologií a definicemi v souvislosti s problematikou zadržení osoby podezřelé v podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti. Budou vysvětleny pojmy z oblasti profesní obrany, sebeobrany a obrany státu. Dále budou popsány základní rozdíly mezi bojovým uměním, bojovým sportem a bojovým systémem. Na základě těchto poznatků dojde k vysvětlení, proč není vhodné provádět výcvik osob pracujících v průmyslu komerční bezpečnosti v bojovém umění a bojovém sportu. Po této části dojde k seznámení s oblastmi výkonu fyzické ostrahy, poskytovanými soukromými bezpečnostními službami, při nichž se zaměstnanci nejčastěji setkávají s potřebou využívat při své službě profesní obrany. Tuto kapitolu uzavírají nejvýraznější trendy mající v průmyslu komerční bezpečnosti rozhodující vliv na kvalitu prováděných zákroků v případě nutnosti zadržet osobu podezřelou. Ve druhé kapitole budou na základě vědeckých metod v nejrůznějších variantách rozpracovány paragrafy přímo související s výkonem služby fyzické ostrahy a problematikou zadržení osoby podezřelé. Jedná se především o paragrafy 28 a 29 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a § 76 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Třetí kapitola bude jakýmsi průřezem výrazných představitelů služeb fyzické ostrahy poskytovaných komerčními bezpečnostními službami a na základě analýzy pracovní náplně jednotlivých představitelů bude popsáno jednání těchto představitelů v situacích, kdy se setkají s osobou podezřelou (dospělým mužem, dospělou ženou, dítětem). V následující čtvrté kapitole proběhne mezi oslovenými aktivně působícími firmami PKB, u nichž je podle charakteru nabízených služeb předpoklad, že se jejich zaměstnanci při výkonu své služby setkají s nutností zadržet osobu podezřelou, dotazníkovou formou průzkum sledující nejen existenci směrnic či jiných podpůrných materiálů zabývajících se zadržením osoby podezřelé, ale také teoretickou a praktickou přípravou pracovníků PKB na tuto situaci. Byla stanovena hypotéza, že formy kterými jsou v některých firmách (subjektech) pracovníci PKB cvičeni během praktické přípravy na výkon služby, jsou pro potřeby komerčně poskytovaných bezpečnostních služeb nevhodné a tento stav se bude snažit tato diplomová práce potvrdit nebo vyvrátit. Za vrchol celé diplomové práce lze označit pátou kapitolu, ve které je za využití bodových postupových schémat, věrohodného prostředí a prvků profesní obrany zpracována metodika zadržení osoby podezřelé strážným v průmyslovém objektu, ve třech obvyklých variantách (podezřelý spolupracuje, nespolutracuje - ale neútočí, nespolutracuje a útočí).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. SEZNÁMENÍ S PROBLEMATIKOU ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ PRACOVNÍKEM PRŮMYSLU KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI

Cílem této kapitoly je seznámit čtenáře se základní terminologií a definicemi přímo souvisejícími s problematikou zadržení osoby podezřelé v podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti. Jde především o vysvětlení pojmů z oblasti profesní obrany, sebeobranou a obrany státu. Dále budou popsány rozdíly mezi bojovým uměním, bojovým sportem a bojovým systémem. Bude vysvětleno, z jakého důvodu není vhodné provádět výcvik osob pracujících v průmyslu komerční bezpečnosti v bojovém umění a bojovém sportu, stejně jako nevhodné spojování těchto termínů s profesní obranou a zadržením osoby podezřelé. Po této části bude následovat seznámení s oblastmi výkonu fyzické ochrany, poskytovanými soukromými bezpečnostními službami, při nichž se zaměstnanci nejčastěji setkávají s potřebou využívat při své službě profesní obrany. V závěru této kapitoly bude čtenář seznámen s aktuálními trendy v průmyslu komerční bezpečnosti majícími rozhodující vliv na kvalitu prováděných zákroků při nutnosti zadržet osobu podezřelou.

1.1. Základní terminologické výrazy a definice

1.1.1. Rozdíly mezi profesní obranou a sebeobranou

Dělení obrany se všeobecně provádí na základě charakteristických znaků jednotlivých skupin. Jedná-li se o obranu prováděnou fyzicky člověkem, mluvíme o **profesní obraně** nebo **sebeobraně**. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma termíny spočívá v motivaci, způsobu realizace a cíli, za jehož účelem je obrana uskutečňována. [1]

a) Profesní obrana

Úkolem profesní obrany je především bránit nebo chránit zájmy a hodnoty někoho jiného, zpravidla cizího. Profesní obranu dále dělíme na obranu státu a komerční obranu.

Obrana státu je z pohledu profesní obrany typická pěti důležitými znaky. Pracovníci brání (chrání) stát a jeho zájmy. Jde hlavně o ochranu území, státního zřízení, pořádku a právních norem. Obrana státu je financována ze státního rozpočtu a realizují ji ozbrojené sbory, služby a složky. Největší podíl má Armáda České republiky, Policie České republiky, tajné služby a obecní policie. Pracovníci obrany státu se řídí speciálními zákonnými normami, na základě kterých jsou jim dány větší pravomoci v porovnání s obyčejným civilním obyvatelstvem.

Komerční obrana je z hlediska profesní obrany také popsatelná pěti hlavními znaky. Hlavním cílem v komerční obraně je obchodní úspěch. Většina zakázek je směřována do soukromého sektoru, ve kterém převažuje obrana (ochrana) majetku. Pracovníci jsou motivováni platem na základě pracovní smlouvy. Dále mohou být odměňováni na základě obchodního úspěchu firmy. Reprezentantem komerční obrany je **průmysl komerční bezpečnosti** (dále jen PKB), který je zastoupen soukromými bezpečnostními službami (dále jen SBS), které jsou obchodními společnostmi, a také živnostníky (osobami samostatně výdělečně činnými). Pracovníci komerční obrany, tedy PKB, se řídí stejnými zákonnými normami, jako každý jiný občan České republiky. [1]

b) Sebeobrana

má za úkol bránit (chránit) člověka samotného, jeho blízké, stejně jako zájmy a hodnoty touto osobou uznávané, před neoprávněným (protiprávním) útokem především ze strany jiného člověka či skupiny lidí. V rámci sebeobrany je možné pomoci před neopodstatněným útokem i neznámé osobě. V sebeobraně jde také o pět typických znaků. Jsou bráněny (chráněny) osobní zájmy, mezi kterými převládá život, zdraví, majetek, osobní a domovní svoboda a čest.

K sebeobraně je člověk motivován vyššími hodnotami, nejde zde tedy prvotně o finanční či materiální zisk. Jedná se hlavně o citové vazby k blízkému člověku, k materiálním věcem a k dalším hodnotám (např. osobní důstojnosti, spravedlnosti). Sebeobrana se vztahuje především na jednotlivce, který má standardní občanská práva. Samostatní, odpovědní a řádní lidé jsou vždy k sebeobraně motivováni více, než pracovníci profesní obrany.

V okamžiku, kdy musí pracovník profesní obrany jednat v sebeobraně (tzn. na prvním místě chrání primárně svou osobu či zájmy), přestává na daném místě plnit svůj základní úkol, pro který byl na toto místo vyslán (např. zamezit protiprávnímu jednání a zadržet osobu podezřelou). [1]

Obr. 1: Rozdílné pohledy na obranu

1.1.2. Terminologie používaná v profesní obraně a sebeobraně

Z hlediska zadržení osoby podezřelé v podmínkách PKB, ale i v běžném životě, je nutné pochopit základní rozdíl mezi termíny, které s touto oblastí přímo souvisejí. Neméně důležité je však i vysvětlení termínů, které jsou do této skupiny zařazovány neprávem. Aby se v budoucnu předešlo těmto omylům, bere si tato podkapitola za cíl osvětlit význam těchto pojmů. [1]

a) Zadržení

patří vedle preventivních aktivit k druhé nejpodstatnější činnosti pracovníků PKB. Na základě trestního řádu a dalších právních norem může podezřelého na území České republiky zadržet kdokoliv. V této souvislosti mluvíme o dočasném omezení na

svobodě pohybu, ať již se jedná o zadržení pracovníkem PKB, policií, či běžným občanem. Termínu „zadržení“ je podřízen pojem „dočasné omezení svobody“. [1]

b) Obrana

v kontextu s profesní obranou charakterizuje aktivní vystupování a jednání pracovníka PKB. Jedná se o situace, kdy je ze strany jiného člověka páchán protiprávní útok na zájem chráněný zákonem. Obrana tohoto zájmu je prováděna především za pomoci preventivních opatření, fyzické obrany a následném zadržení útočnicka. [1]

c) Ochrana

je součástí obrany. V podmínkách profesní obrany je chápána jako pasivní jednání a vystupování pracovníka PKB vůči protiprávnímu útoku jiného člověka na zájem chráněný zákonem. Ochrana je prováděna především za pomoci preventivních opatření, technických a ochranných prostředků. Mezi tyto prostředky řadíme především mechanické (např. bezpečnostní fólie), elektronické (např. PIR detektory) i mechatronické (např. elektronické zámky) systémy a zařízení, včetně prostředků osobní ochrany (neprůstřelné vesty, ochranné rukavice, atd.), které zvyšují bezpečnost pracovníka PKB při zadržení osoby podezřelé. [1]

d) Obranný prostředek

je z hlediska obránce (tedy pracovníka PKB) chápán jako *věc*, primárně zkonstruovaná k ohrožení zdraví nebo majetku útočnicka. Nejčastěji je takto chápán teleskopický obušek, obranný sprej, elektrický paralyzér atd. Obranný prostředek působí na útočnicka aktivně (kontaktní plochou, elektrickou energií, chemickou dráždivou látkou apod.). [1]

e) Zbraň

lze z pohledu obránce označit za *zařízení*, které bylo zkonstruované k ohrožení života útočnicka. Obvykle je chápáno jako palná zbraň (kategorie A, B, C dle zákona 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu), např. pistole (revolver, puška) nebo k tomu účelu vyrobený nůž, popřípadě úderná chladná zbraň. Z hlediska útočnicka je zbraň *zařízení*, primárně zkonstruované k útoku na život a zdraví jiného člověka. Z právního hlediska je zbraní vše, co může učinit útok proti tělu důraznějším. [1]

f) Bojový systém

Většina lidí nevnímá rozdíl mezi bojovým systémem, bojovým sportem a bojovým uměním. Mezi těmito termíny je ovšem zásadní rozdíl, nepochopení této problematiky může rozhodujícím způsobem ovlivňovat výcvik pracovníků PKB a přímo ohrozit jejich bezpečnost a efektivitu zákroku při zadržení osoby podezřelé. **Bojový systém lze jako jediný účinně využívat v profesní obraně a sebeobraně.**

Hlavním cílem bojového systému je připravit člověka zvládat situace reálných útoků různé intenzity a v různém prostředí v relativně krátkém období. Je zaměřen na využívání jen velmi účinných a účelových metod likvidace útoku (útočníka) v relativně reálné situaci. Bojový systém (dále jen BoSy) vychází ze skutečných situací běžného života, je založen na vědecky přesných metodách využívajících nejmodernější postupy, techniky, obranné prostředky a zbraně. Dosažení cíle (zadržení osoby podezřelé) je v BoSy postaveno na dokonalých znalostech např. lidské psychiky, anatomie, motoriky těla atd. BoSy reagují na aktuální potřeby profesní obrany a sebeobranu, a tím vytváří účinná protipatření vůči specifickým útokům v různých podmínkách. Jsou zde využívány moderní metody psychologické přípravy na konflikt (před ním, v průběhu a po něm). V porovnání s bojovým uměním nebo bojovým sportem využívá bojový systém nejmenší škálu techniky, ale s rozsáhlými variantami její aplikace.

Obránce se v průběhu konfliktu snaží za využití komunikace, psychologie a taktiky (strategie, operace) útočníka překvapit, převzít iniciativu a eliminovat útok. BoSy umožňuje z důvodu specifického zaměření techniky využití především v profesní obraně a sebeobraně. Je zde kladen důraz zejména na praktičnost, funkčnost a relativně rychlé zvládnutí. Ve skutečné praxi je BoSy funkční a efektivní, neklade však důraz na vizuální provedení, jako je tomu u bojového umění. Vyznačuje se hlubší filozofií, jakou je například spravedlnost, příslušnost k ... zákonnost. Nadstandardního zvládnutí technik bojového systému lze dosáhnout již v době tří měsíců. Lidé, kteří jsou cvičeni v bojovém systému, by měli vykazovat velmi vysoký morální kredit a značnou intelektuální vyspělost. BoSy se vyznačuje zapojením všech věkových kategorií. Ve srovnání s bojovými uměními a bojovými sporty je BoSy mnohem méně. Mezi představitele BoSy patří pouze Krav Maga, Systema, FISFO, Musado, MCS, Street Fighting a několik málo dalších. [1]

g) Termíny neprávem spojované s profesní obranou

Bojové umění

se vyznačuje ideálem, pro který je vykonáváno. Nabízí všestranný, rozsáhlý a především pozitivní rozvoj osobnosti. Jde se o dlouhodobé studium charakteristické širokopásmový psychickými, duševními a fyzickými schopnostmi. Bojové umění (dále jen BoU) se vyznačuje hlubokou filozofií, která je obvykle spojena s náboženstvím či duchovními vlivy země jeho původu. Zpravidla je znám jeho konkrétní zakladatel, má hlubokou historii a tradici (i několik set let). V BoU je stanovena tato hierarchie: učitel, cvičitel, starší žák a žák. Je zde používán tradiční oděv, pomůcky a zbraně odpovídající zemi jejich původu. BoU má značně rozsáhlou škálu techniky a tradiční názvosloví. Některá technika je preferována, ale obvykle je využívána celá její škála. Nadstandardní zvládnutí BoU je nejdříve za 5 let, zpravidla však 15 a více let. BoU se mohou plně věnovat všechny věkové kategorie lidí. Mezi BoU patří například Kung Fu, Chen Taiji Quan, Kendo, Hung Gar, Wing Tsun, Wu Shu a mnoho dalších.

BoU se dnešní formou profesní obrany zabývá pouze výjimečně. V praxi je jeho využití, při zadržení osoby podezřelé, nevhodné a dalo by se říci, že i ohrožující bezpečnost pracovníků PKB, neboť je charakteristické přesnými pravidly boje, které ovšem v běžném životě neplatí. [1]

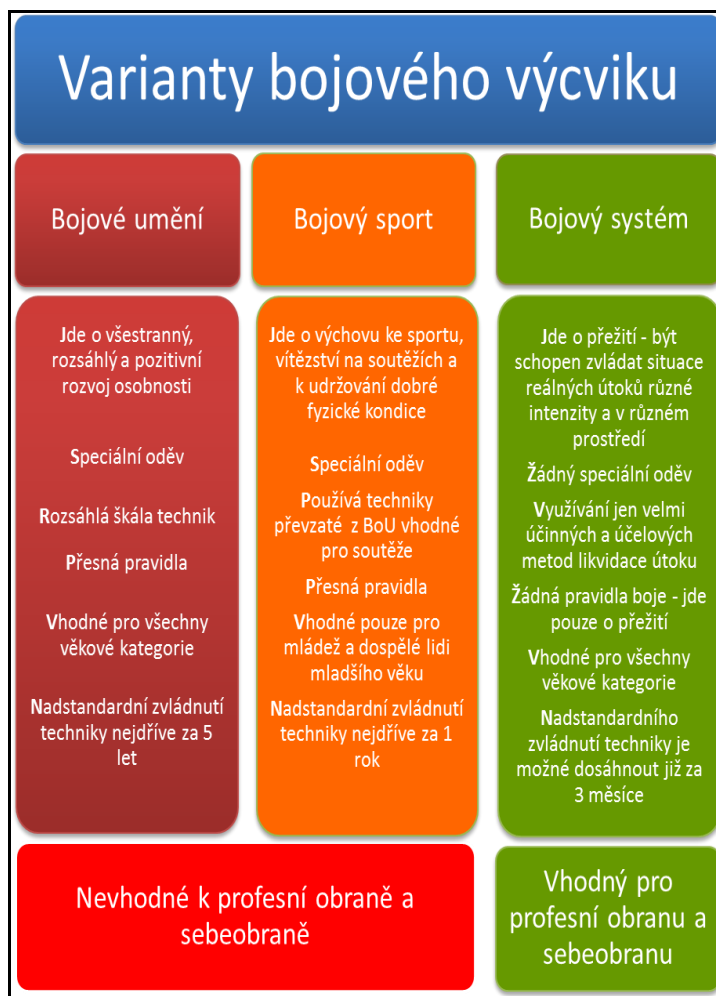
Bojový sport

má za úkol především výchovu ke sportu, k vítězství na soutěžích a k udržování dobré fyzické kondice. Jedná se o střednědobou přípravu v mladším věku. Bojový sport (dále jen BoS) má přesně stanovená soutěžní pravidla. Závodníci se proto mohou porovnávat v soutěžích ve svých výkonech a dovednostech. Soutěží však v předem stanovených kategoriích (je kladen důraz na to, aby mezi závodníky nebyli velké rozdíly ve zvládnutí techniky, váze, ...). Často se jedná o modernizaci některých bojových umění. V BoS je využíván speciální oděv (stejně jako v BoU) a ochranné pomůcky k zajištění bezpečnosti, ale i k možnosti využití při ukázce osvojených dovedností. Škála technik je mnohem menší u BoU, přičemž některou techniku upřednostňují a jinou využívají méně nebo vůbec. Terminologie je oproti BoU zúžena a používá již soudobé, přizpůsobené nebo rozšířené názvosloví. Pro BoS je typická různá intenzita sportovního „boje“. BoS je postaven na pečlivé a náročné fyzické přípravě. Kromě

vžitého „fair play“ a úrovně zvládnutí techniky, není většinou výcvik příliš rozšířen o jiné předměty a obory. BoS vyžaduje v porovnání s BoU a BoSy mnohem menší morální kredit a intelektuální úroveň sportovců. Nadstandardního zvládnutí techniky je dosaženo nejdříve za 1 rok, zpravidla však kolem 5 roku cvičení.

BoS je určen především pro realizaci mládeže a dospělých lidí mladšího věku v soutěžích, vystoupeních či obdobných aktivitách. Při cvičení BoS v dospělém věku jde většinou pouze o kondiční cvičení. Bojovým sportem je například teakwon – do, judo, box, sportovní formy karate, šerm a mnoho dalších.

Stejně jako BoU se i BoS profesní obranou a sebeobranou zabývá jenom ojediněle a je v těchto oblastech využitelný pouze po stránce psychické, fyzické a částečně technické. Z tohoto důvodu je cvičení BoS s ideou, že bude personál PKB kvalitně připraven do podmínek tohoto oboru (zadržení osoby podezřelé), velice nešťastné a vážně ohrožující bezpečnost zaměstnanců i prováděné služby. [1]

Obr. 2: Varianty bojového výcviku

1.2. Profesní obrana a její využití v PKB nejen při zadržení osoby podezřelé

Fyzická obrana (ochrana) je jednou z hlavních součástí průmyslu komerční bezpečnosti. Aby mohla být prováděna na profesionální úrovni, je její základní součástí znalost teorie i praxe v oblasti profesní obrany. Je takřka nemožné, aby se soukromé bezpečnostní služby při výkonu své činnosti nedostali do kontaktu s profesní obranou. S touto problematikou se setkává nejen management firem, ale především pracovníci působící přímo v „terénu“, jejichž hlavní pracovní náplní je vedle vytváření preventivních opatření především zadržení osoby podezřelé v nejrůznějších variantách závislých na primárních úkolech jednotlivých funkcí. [1]

1.2.1. Využití profesní obrany v nejrůznějších službách PKB

Na základě pravděpodobnosti lze stanovit pořadí pracovních pozic pracovníků PKB, kteří se budou pravděpodobně nejčastěji setkávat se situacemi profesní obrany a tím také definovat potřebnou úroveň zvládnutí teorie i praxe v této oblasti. Důležitou roli hraje také předpokládaná charakteristika situace profesní obrany, jestli bude nejvíce využita prevence, komunikace či eliminace útoku včetně zadržení a předání podezřelého policii.

Na prvním místě se se situací profesní obrany bezpochyby setkávají ti pracovníci PKB, kteří zajišťující bezpečnost na sportovních a společenských akcích (např. fotbalové zápasy, hudební koncerty). Tito bezpečnostní pracovníci (Security, „SC“, obvykle označováni jako „ochranka“), jsou napadáni téměř s jistotou a bez kvalitního zvládnutí profesní obrany může nedostatečně proškolený a vycvičený jedinec týmu spíše škodit. Hlavním cílem pracovníků v této oblasti je zabránit útoku agresivních útočníků na jiné lidi a poškozování majetku. Případně tyto útočníky zadržet a předat policii. Druhou nejčastěji ohroženou pozicí v PKB je bezpečnostní pracovník zajišťující bezpečnost a pořádek na diskotékách, v restauračních zařízeních a hernách (Bouncer, „BC“, obvykle označován jako „vyhazovač“). V tomto případě jde o preventivní činnost (kontrola osobních věcí se svolením účastníka, tělesný vzhled „BC“), uklidnění vznikajícího konfliktu, eliminace agresivního nebo nevhodně se chovajícího návštěvníka a jeho vyvedení. Tento pracovník provádí zadržení osoby podezřelé či dokonce jeho předání policii pouze výjimečně a to v případech ublížení na zdraví, vzniku škody na majetku atd.

Níže popsané pracovní pozice se v PKB vyskytují také relativně často, ale úroveň agresivity útočníků je z pohledu profesní obrany v širším rozsahu než u předchozích pozic. Patří sem například osobní strážce (Bodyguard, „BG“), soukromý detektiv, pracovník přepravy cenností a soukromý kurýr, osádka zásahového vozidla, strážný střežící vstup (prostor, objekt atd.). Obvykle jde o řešení preventivní, formou komunikace, dohody nebo hrozby. K fyzické obraně dochází ve výjimečných případech (záleží především na prostředí, atmosféře a mnoha dalších faktorech). Pokud je situace profesní obrany vyhrocena k boji, jde o eliminaci útoku, vyvedení útočníka z prostoru, případně jeho zadržení a předání policii. Vše s využitím zbraní, obranných i ochranných prostředků nebo bez nich.

Se situacemi profesní obrany se v PKB můžeme dále setkat u pozic jako je recepční (obtěžování, agrese), detektiv v obchodě nebo v hotelu (při nebezpečí z prodlení musí zadržet osobu podezřelou). V případech těchto pracovních pozic je upřednostňována preventivní činnost (předvídat, předcházet krizové situaci, dohodnout se, reagovat včas), přivolání pomoci atd.

Zvládnutí profesní obrany na profesionální úrovni je závislé na mnoha faktorech, mezi kterými vede především ekonomika, osobní zájem managementu, organizační i materiální podmínky pro přípravu, kvalifikace odpovědného pracovníka a v neposlední řadě motivace a možnosti samotných zaměstnanců. Zejména v počáteční fázi existence firmy dokáže osobní zaujetí udržet z krátkodobého hlediska relativně dobrou úroveň praktické části profesní obrany. Naopak z různých důvodů nepochopení problematiky profesní obrany (neznalost problematiky z důvodu neochoty se s profesní obranou seznámit) dochází k jejímu obsahovému „pokroucení“ (situaci neřešit, pojišťovna to vyřeší atd.). Současná praxe naznačuje, že jenom v ojedinělých případech se soukromé bezpečnostní služby profesní obraně cílevědomě věnují. Tento fakt se bude snažit potvrdit či vyvrátit také dotazník v praktické části této práce. Jde totiž většinou pouze o otázku osobní iniciativy pracovníka, který se připravuje sám a ze svých prostředků. Do procesu kvalitní přípravy v profesní obraně tvrdě zasahují ekonomické možnosti a „nestabilita“ v zákonných normách, ale velmi výrazně také kvalita lidí připravovaných na výkon pracovních povinností v podmínkách PKB. Zvládat alespoň základní úroveň profesní obrany by mělo být chápáno jako výsada každého pracovníka PKB. [1]

Z tohoto důvodů je vhodné, ba dokonce s ohledem na bezpečnost nezbytně nutné, aby byli všichni pracovníci zabývající se fyzickou ostrahou kvalitně vycvičeni v profesní obraně nebo bojovém systému.

1.2.2. Aktuální vývoj profesní obrany v podmínkách PKB

Na kvalitu profesní obrany mají největší vliv tři základní trendy. Jedná se o trend ekonomický, odborný a institucionální.

a) Ekonomický pohled

Ize označit za rozhodující faktory, mající zásadní vliv na úroveň profesní obrany v PKB, jež se projevují především v oblasti bezpečnosti pracovníků a kvalitě

poskytovaných služeb. Ekonomické trendy v PKB souvisí především s materiálním vybavením, s úrovní přípravy pracovníků a s variantami jejich motivace k plnění pracovních úkolů. Tvorba zisku je např. u soukromé bezpečnostní služby rozhodujícím činitelem a právě prevence vzniku situace profesní obrany vyžaduje celkově nejméně nákladů. Náklady jsou soustředěny do demonstrační části, např. pracovní stejnokroj nebo obranné prostředky. Tento negativní trend je podmíněn ekonomicky a podporuje pasivitu. Jde pouze o pasivní ochranu majetku, kdy je pracovníkům zakázáno aktivně zasahovat. Známé jsou případy z přepadení poboček peněžních ústavů atd. Firmy mají logickou snahu snižovat náklady a šetřit ve většině oblastí. Úroveň přípravy pracovníka v profesní obraně není hned vidět. V této oblasti se šetří „dobře“. Smluvní podmínky se zákazníkem jsou dalším faktorem, který obvykle významně ovlivňuje úroveň poskytovaných služeb. Např. zákazník často vyžaduje přítomnost ozbrojených členů osobní ochrany, ale pouze z demonstračních důvodů. Nesmí nijak zasahovat a jakákoliv škoda je kryta pojistnými podmínkami. Bankovní ústav je pojištěn a bude vyplacen pojišťovnou, soukromá bezpečnostní služba splnila smluvně nastavené podmínky. Hlavní smysl činnosti PKB je takto vytlačován na pouhou preventivní činnost bez možnosti aktivního zásahu ústíciho případně až v zadržení osoby podezřelé. [1]

b) Odborný pohled

jež má rozhodující úroveň na kvalitu znalostí profesní obrany v PKB a jsou přímo závislé na ekonomických možnostech soukromé bezpečnostní služby. Rozhodujícím faktorem je zde však osobní zájem majitele nebo rozhodujícího člena vedení o tuto oblast. Stejně tak je velmi důležitý osobní zájem člověka, který má na starosti především praktickou část. Příprava je z různých, více či méně objektivních důvodů, vedena k preventivnímu i k pasivnímu způsobu pracovní náplně. Tato situace je velmi zřetelná v peněžních ústavech, nákupních centrech a u výjezdových skupin. Správně vystupující a jednající pracovníci PKB jen z části získali svoje úspěšné metody ve firemní přípravě. Převážně si je vypěstovali až v praxi, a to málo efektivním způsobem „pokus – omyl“. Zařazování úspěšných způsobů komunikace a zásahů do přípravy ostatních pracovníků firmy je velmi individuální. Trendy profesní obrany v PKB, hlavně v prevenci vzniku obranné situace, jsou obecně směřovány do oblasti demonstrativních opatření s nejčastěji pasivním přístupem. Dále do oblasti

organizačních opatření ve smluvních podmínkách se zákazníkem, potažmo spojených s pojištěním případných následků vzniklých kriminální činností. Rozhodně sem patří ještě více faktorů, např. problematika zbraní, personalistika, sezónní nebo momentální množství závazků atd. V PKB lze ovšem rozšířit ještě další, velmi preventivně účinnou skutečnost. Jde o vhodné formy zveřejnění úspěchů pracovníků PKB, ať již v preventivní činnosti nebo v úspěšném zásahu proti kriminalitě. Zveřejnění těchto pozitivních příkladů v médiích, všeobecně mezi širokou veřejností, je jen velmi málo. Avšak v praxi není o úspěšné řešení konfliktních nebo obranných situací pracovníky PKB nouze a mnohé originální metody zdařilých řešení by bylo vhodné dále využívat.

[1]

c) **Institucionální vztahy**

působí v profesní obraně především při policejním vyšetřování, činnosti státního zastupitelství a soudů. Jejich současnou snahou je, aby přístup k profesní obraně pracovníků PKB byl výrazně omezován. Zabývají se preventivními opatřeními (upozornění, pořady, ukázky pro veřejnost, letáky) a technickými prostředky ochrany (mechanické a elektronické zabezpečovací systémy, CCTV atd.). Jen zcela výjimečně jsou prezentovány postupy profesní obrany zákonem chráněných zájmů pracovníků PKB. Protože se zaměstnanci těchto institucí v problematice pohybují, mají snahu v rozhodující míře prosazovat svůj podíl na obraně občanů. Je ovšem otázkou, jaké mají tyto instituce faktické možnosti a jakým způsobem mohou prakticky pomoci občanům v obraně jejich zákonem chráněných zájmů. Další otázkou je, jakou mají pracovníci uvedených institucí, kteří se setkávají s následky obrany, motivaci občanům přímo pomoci. A v neposlední řadě vyvstává otázka, jaké dopady mohou mít ryze institucionální trendy na úroveň profesní obrany. Tyto otázky přímo souvisí s osobními, společenskými a právními aspekty profesní obrany a problematikou zadržení osoby podezřelé. Souvisí také s mnoha dalšími aspekty, např. s důvěrou občanů ve státní instituce.

Na profesní obranu v PKB je pracovníky institucí pohlíženo spíše pohrdavě. Důvodem tohoto pohledu jsou především materiální, personální a organizační možnosti soukromých bezpečnostních služeb. Dále tento pohled ovlivňuje úroveň výcviku, praktických zkušeností atd. Tendence institucí mající vliv na profesní obranu v rámci PKB jsou v současné době vedeny k centralizaci jejich vlivu na tuto oblast a je

v neprospěch kvality služeb znatelné stále větší odtržení institucí od praktických podmínek PKB. Lze proto pouze doufat, že se přístup rozhodujících institucí v tomto ohledu změní v aktivní spolupráci s průmyslem komerční bezpečnosti, díky které by bylo možné rychleji a efektivněji reagovat nejen na aktuální potřeby v oblasti PKB, ale především v bezpečnostních potřebách celé společnosti. [1]

Závěr

V první části této kapitoly byl čtenář seznámen se základními rozdíly mezi poskytováním státní a komerční obrany. Jak bylo již znázorněno na prvním schématu, zásadní rozdíl mezi těmito dvěma termíny je ve způsobu financování, zákonných normách upravujících rozdílnost výkonu, stejně jako v cílovém sektoru ochrany, který každá z těchto dvou oblastí zastupuje. Bylo vysvětleno, z jakého důvodu není vhodné, když je pracovník PKB, jehož primárním úkolem je zadržet osobu podezřelou, nucen uchýlit se k pouhé sebeobraně, neboť v tento okamžik přestává plnit svoji základní úlohu, pro kterou byl na dané místo vyslán. Následně byly popsány důvody, kvůli kterým není vhodné využívat v praxi PKB bojová umění a bojové sporty, neboť jsou tyto způsoby boje v reálných situacích zadržení, případně řešení konfliktních situací, pro svoji techniku a možnosti v prostředí PKB nevhodné, ba dokonce ohrožující bezpečnost pracovníků. Jak bylo uvedeno, nejčastěji se s reálnými situacemi profesní obrany setkávají pracovníci zajišťující bezpečnost na sportovních (především fotbalových utkáních) a pracovníci vykonávající službu fyzické ostrahy při kulturních akcích, v restauračních zařízeních, hernách atd. V závěru této kapitoly byly popsány tři základní trendy, které rozhodujícím způsobem ovlivňují podmínky a kvalitu prováděných zákroků při zadržení osoby podezřelé. Bylo zjištěno, že nejzásadnějším způsobem ovlivňuje kvalitu výcviku pracovníků PKB ekonomická situace jednotlivých soukromých bezpečnostních služeb. Tato situace se dále promítá do odborné části výcviku profesní obrany, kterou mimo tuto problematiku ovlivňuje také nízký počet kvalifikovaných lektorů a přístup samotného managementu firem k této problematice. V neposlední řadě je to vztah mezi státním aparátem a potřebami průmyslu komerční bezpečnosti, kde mezi těmito subjekty vážně často komunikace a z tohoto důvodu dochází v mnoha případech k nepochopení zákroku zadržení osoby podezřelé pracovníkem PKB.

2. ZADRŽENÍ

V úvodu této kapitoly bych rád zdůraznil, že problematika zadržení osoby podezřelé je spolu s preventivním působením na pachatele základním úkolem pracovníků PKB. Z tohoto důvodu je nezbytně nutné, aby každý pracovník tohoto oboru měl v této oblasti alespoň minimální vzdělání v podobě znalostí § 28, § 29 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákonníku a § 76 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), včetně aplikace těchto právních norem při konkrétním jednání s osobou podezřelou. Tato kapitola by měla tolik potřebné právní povědomí alespoň částečně osvětlit.

2.1. Právní prostředí přímo ovlivňující zadržení osoby podezřelé pracovníky PKB v České republice

Na základě charakteru poskytovaných služeb v oblasti komerční bezpečnosti je nutné, aby byl každý pracovník PKB seznámen se skutečností, že bude nucen jednoho dne fyzicky zasáhnout proti útočníkovi při zadržení osoby podezřelé, či jiném nebezpečí. Z tohoto důvodu je nezbytně nutné, aby byl každý takovýto pracovník detailně seznámen alespoň s obsahy paragrafů o nutné obraně, krajní nouzi a paragrafem o zadržení osoby podezřelé. Znalost těchto základních ustanovení je formálně požadována například při skládání zkoušek k získání zbrojního průkazu, nicméně pro praktické posouzení konkrétní situace je požadována hlubší znalost této problematiky. Úspěšnou obranou před útočníkem totiž věc obvykle nekončí. Na místo bývá přivolán policejní orgán a je nezbytně nutné, aby obránce alespoň v bodech věděl jak postupovat, aby si nezpůsobil další komplikace v souvislosti s trestním řízením. [1]

2.1.1. Profesní obrana a otázka jejího využívání při zadržení osoby podezřelé v souvislosti s právními normami ČR

Na úvod do problematiky této podkapitoly je nutné říci, že právní řád České republiky neposkytuje pracovníkům průmyslu komerční bezpečnosti žádné speciální pravomoci ve srovnání s běžným občanem, a z tohoto důvodu je nutné vždy při přikročení k užití ať již pouhé fyzické síly či k použití zbraně pečlivě zvážit, zda je zde zákonný podklad pro takovéto jednání a zda se jako profesionál může pracovník PKB takto zachovat, aby se zbytečně nevystavil trestněprávním postihům. Na tomto místě považuji za

nutné zdůraznit, že pracovník PKB, policista, aktivní sportovec, celník či voják (a to i v případě, že jsou mimo službu či ve výslužbě) jsou orgány činnými v trestním řízení posuzováni vždy přísněji než běžná laická veřejnost, a to i přesto, že pro tento postup orgánů činných v trestním řízení neexistuje žádný právní podklad.

Za základní a nejdůležitější ustanovení právního řádu lze v oblasti profesní obrany pracovníků PKB považovat ustanovení zákona č. 40/2009 Sb. – trestního zákoníku přepracovaná v tzv. typizovaných okolnostech vylučujících protiprávnost, kterými jsou § 28 – Krajní nouze, § 29 – Nutná obrana a případně také v § 30 a § 31, kde je upraveno svolení poškozeného a zapracováno přípustné riziko. Jedná se o skupinu ustanovení trestního zákoníku nazývanou „okolnosti vylučující protiprávnost činu“. Jedná se tedy o jakousi generální omluvenku pro činy, které by jinak byly považovány za trestné, nicméně okolnosti, za kterých jsou páčány, vylučují obvinění jejich pachatele za takovéto počínání. Tyto činy tedy mají znaky trestných činů jen zdánlivě, neboť skutkovou podstatu trestného činu naplňuje jen jednání, které je protiprávní – viz definice trestného činu uvedená v ustanovení § 13 odst. 1 trestního zákoníku. Protiprávnost tedy výslovně vylučují jednotlivá níže citovaná ustanovení, která obsahují opak jiných trestněprávních norem – „čin jinak trestný“ či „trestný čin nespáchá“. Z hlediska právní teorie zde dochází ke střetu právních norem, v tomto případě normy trestní (zakazující určité jednání) a konkrétní normy trestního zákoníku, které čin buď povolují nebo dokonce příkazují.

Konkrétní podmínky, které vylučují protiprávnost činu označujeme také jako „negativní znaky skutkové podstaty“, či obecně „kontratypy“. Zákonodárce těmito ustanoveními legalizuje chování, které není společensky škodlivé a ve většině případů je i pro společnost přínosné, neboť díky němu nedojde k dokonání mnohdy daleko těžšího trestného činu. Na základě těchto poznatků lze tedy za určitých okolností lze spáchat čin, který by byl normálně považován například za vraždu (§ 140 trestního zákoníku – Vražda (1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let), avšak toto úmyslné usmrcení jiné osoby není trestným činem, bylo-li spácháno například vůči osobě, jež jinému usilovala o život či zdraví. [1]

Základní paragrafy, s nimiž by měli být všichni pracovníci PKB nejen v rámci zadržení osoby podezřelé bezpodmínečně seznámeni, jelikož se jedná o právní fakta, jejichž nepochopením by se mohl konkrétní pracovník vystavit řadě sankcí a právním postihům. Jedná se o tyto základní paragrafy:

a) § 28 – Krajní nouze (Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku)

(1) „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který by ohrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“

[2]

Tímto paragrafem trestního zákoníku jsou upraveny zejména situace, kdy je možné chránit zájem chráněný tímto paragrafem jen tím, že se obětuje jiný zájem chráněný trestním zákoníkem. Jednání v krajní nouzi musí dále současně splňovat podmínku respektování pravomocí organizačně nižších úrovní (subsidiarity) a podmínku poměrnosti či úměrnosti částí v rámci celku tzv. proporcionality, tedy skutečnost, že za daných podmínek nešlo nebezpečí odvrátit jinak a způsobená škoda nesmí být větší, než která hrozila od původního nebezpečí, proti kterému osoba jednající v krajní nouzi zasahovala.

Pro lepší pochopení těchto právních obrátů si uveďme následující příklad:

V průběhu požáru někdo strhl stodolu, která sousedila nejen s hořícím domem, ale také s řadou dalších, aby se přes tuto stodolu oheň nerozšířil a nezachvátil i tyto domy. Došlo tedy k poškození cizího majetku, ovšem škoda způsobená stržením stodoly je výrazně nižší, než kdyby bývalo došlo k vzplanutí i dalších domů. Jde tedy o krajní nouzi.

Speciálním případem krajní nouze je situace, kdy je například přepadena poštovní doručovatelka a tato, místo využití nutné obrany (byť je k ní v tomto případě oprávněna), vyřeší situaci vydáním hotovosti ve výši několika tisíc korun. Tímto

jednáním jsou zcela naplněny podmínky krajní nouze, nemůže tudíž pracovníci za takovéto jednání hrozit žádný postih.

Z těchto více uvedených příkladů vyplývá, že **nehrozí-li nebezpečí od fyzické osoby, jedná se vždy o krajní nouzi** a je nezbytně nutné, aby každý pracovník pracující v PKB měl tuto větu zarytou hluboko v paměti a dokázal si správně aplikovat v reálných situacích své služby. Současné právní úpravy zatím neřeší, zda se jedná o útok osoby nepřičetné, dítěte nebo osoby jednající v omylu. Za podstatné je třeba považovat také fakt, že krajní nouze zcela vylučuje protiprávnost činu, tedy nejen že se nemůže jednat o trestný čin, ale ani o přestupek či správní delikt. **Závěrem je nutné říci, že v krajní nouzi může jednat každý, tedy nejen osoba, jejíž zájmy jsou ohroženy. Nebezpečí však musí bezprostředně hrozit a nelze jej odvrátit jiným způsobem.** [1]

b) § 29 – Nutná obrana (Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku)

(1) „Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“

[2]

Tento paragraf pojednává o základním ustanovení upravujícím sebeobranu případně obranu dalších osob před přímo hrozícím či trvajícím útokem a to obvykle útokem proti životu, zdraví či majetku. V principu jde tedy o protiútok (či preventivní útok – útok hrozí) vedený proti útočníku, jež útočí na zájem chráněný trestním zákoníkem a obránce hájí stejné zájmy, které chrání trestní zákoník, nejedná tedy proti zákonu, ale ve shodě s ním. Z hlediska právní teorie jde o střet různých zájmů. Na jedné straně je zájmem napadený útokem (např. život a zdraví obránce), na druhé straně zájem útočníka (např. život a zdraví útočníka). Tento druhý uvedený zájem je v případě aplikace ustanovení o nutné obraně zákonodárcem obětován, aby byl odvrácen prvotní útok. Obecně lze tedy říci, že nutná obrana je uplatněním práva vůči bezpráví a

svépomoc zde supluje nedostatek ochrany zájmů chráněných trestním zákoníkem ze strany orgánů státu. Nahrazuje tak v daném místě a situaci zásah těchto orgánů.

Nutnou obranu lze označit za jakýsi speciální případ krajní nouze, neboť jde o její vystupňování, který bezprostředně postihuje útočnicka, tedy toho, kdo nebezpečí úmyslně vyvolal. Jejím cílem je poskytnout individuální možnost ochrany vlastních zájmů a zájmů jiných osob, státu či společnosti tam, kde stát selhává v jejich ochraně, neboť zajistit ochranu všech zájmů chráněných trestním zákonem na všech místech státního území není v moci žádného státu. V nutné obraně je oprávněn jednat kdokoliv, tedy nejen osoba útokem přímo ohrožená, ale také osoba, která se aktivně zastane oběti trestného činu. Proti nutné obraně není povolena nutná obrana ze strany útočnicka. Brání-li se primární útočník vůči útoku obránce či intervenujícího (cizího, aktivně bránícího) obránce, je tato situace posuzována jako pokračování primárního útoku.

Jednou ze základních zásad nutné obrany je předpoklad, že veškerá rizika a nebezpečí by měl nést útočník. Tato zásada však není vždy 100 % respektována ze strany orgánů činných v trestním řízení a z tohoto důvodu dochází často ke zbytečné perzekuci (pronásledování) obránce na úkor útočnicka, který jako pachatel trestného činu má většinou „svá práva“, zatímco obránce obvykle z pohledu orgánů činných v trestním řízení překračuje aplikovatelnost nutné obrany, a teprve soudy, mnohdy až odvolací, napravují tento pokřivený pohled na věc, který je pozůstatkem dob minulých, kdy v rámci pojetí „velkého státu“ (co do moci) socialistický stát držel monopol na „zajištění bezpečnosti všem“ a jakýkoliv akt individuální ochrany práv občana byl chápán spíše negativně jakožto odklon od „stádovosti“ (z pohledu občané = ovce).

Novodobé pojetí nutné obrany by mělo respektovat skutečnost, že je to právě útočník, kdo vyvolal svým jednostranným jednáním situaci, za které bylo použito nutné obrany, a proto by se ustanovení § 29 mělo uplatňovat co nejvýrazněji a na širokém poli působnosti (samozřejmě v souladu se zákonnými normami), neboť pouze tímto způsobem bude docházet k posílení vůle řádných občanů odvracet přímo hrozící nebo trvající útoky na zájmy chráněné trestním zákonem.

Využití možnosti nutné obrany předpokládá, že tato obrana nesmí být „zcela zjevně nepřiměřená“. V této souvislosti je třeba podotknout, že nutná obrana musí být nepřiměřená (nejedná se o souboj ve stylu „fair-play“), aby byla účinná, nicméně nesmí

být zcela zjevně nepřiměřená. Na základě mnoha soudních nálezů a posouzení bylo stanoveno, že je nutné dívat se na věc z pohledu toho, jak obránce sám vnímal situaci, nikoliv jak se jeví osobám nezúčastněným, které situaci následně posuzují.

Jak již bylo uvedeno v předchozí části o krajní nouzi, útokem dle tohoto ustanovení není nebezpečné chování zvířete, jelikož se nejedná o protiprávní jednání člověka. Jedinou výjimkou je situace, kdy je zvíře poštvané člověkem. Takto poštvané zvíře je považováno za živou zbraň v rukou člověka, a proto je možno vést obranu nejen proti zvířeti (jeho zraněním nebo usmrcením), ale obranu je možné směřovat i proti útočníkovi, neboť jde o útok konkrétní osoby – přímého pachatele, který využívá zvíře jako „živé zbraně“.

Na doplnění k pojednání o krajní nouzi je zde třeba vysvětlení k situaci, kdy je člověk napaden útokem osoby nepřičetné, dítěte či osoby jednající ve skutkovém omylu. V minulosti se obvykle uvažovalo, že by takovýto útok měl být posuzován podle zásad ustanovení o krajní nouzi, přičemž byl důraz kladen na splnění požadavku subsidiarity (nebezpečí nešlo odvrátit jinak). Toto řešení kladlo přehnaně vysoké nároky na obránce nejen stran shora uvedené subsidiarity, ale i úměrnost způsobeného následku. Přitom například situace, kdy se obránce brání útoku duševně nemocné osoby, může být pro obránce podstatně náročnější, než odvracet útoky racionálně jednajícího pachatele, který může například po zjištění převahy obránce ve snaze o minimalizaci negativních následků pro svoji osobu útoku zanechat a vzdát se. Současný názor právní vědy shora uvedené respektuje a přiklání se spíše k názoru, že posuzování těchto případů podle ustanovení o krajní nouzi není opodstatněné ani v případech, kdy obránce ví např. o duševní poruše na straně útočníka.

Dále je nutné povšimnout si skutečnosti, že nutná obrana je přípustná i proti útoku, který osoba, jež se brání, sice vyprovokovala avšak s jedinou výjimkou, kterou je situace, kdy byl útok vyprovokován tak, aby „obránce“ mohl pod záminkou nutné obrany způsobit „útočníkovi“ beztrestně újmu. [1]

V nutné obraně se tedy může pracovník PKB bránit bezprostřednímu útoku, jež na něj vyvinula zadržovaná osoba. Obrana musí být nepřiměřená, ale nesmí být zcela zjevně nepřiměřená, přičemž musí být naplněny podmínky bezprostředního

ohrožení na životě, zdraví nebo majetku obránce (pracovníka PKB). O nutné obraně mluvíme pouze v případě, kdy hrozí útok ze strany člověka.

c) § 76 - Zadržení osoby podezřelé (Zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu)

(2) „Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“ [3]

Tento paragraf lze označit za jakýsi odrazový můstek fyzické ostrahy, především při poskytování služeb ochrany majetku, resp. provozování výjezdových skupin v rámci poplachových přijímacích center neboli PPC. Toto ustanovení se vztahuje na všechny osoby s výjimkou policejního orgánu, který je povinen postupovat podle odstavce 1. Základním předpokladem pro omezení osobní svobody osoby podezřelé je splnění těchto dvou podmínek:

- nutnost zjistit přímo při činu nebo bezprostředně poté totožnost osoby podezřelé
- zamezit jejímu útěku, nebo zajistit důkazy

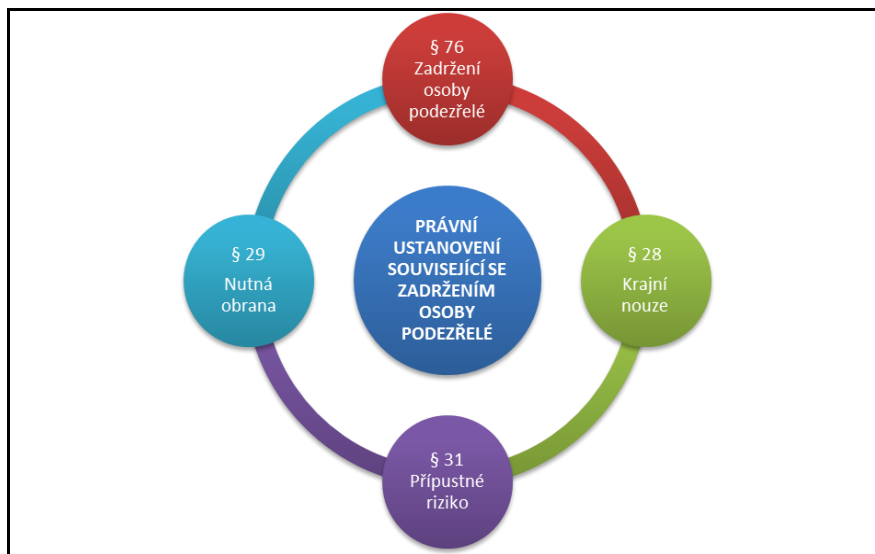
Je-li však možné tohoto cíle dosáhnout jinými prostředky, je třeba jich využít. V případě, že došlo k zadržení osoby podezřelé, je naprosto nezbytné, aby pracovník PKB tuto osobu ihned předal policejnímu orgánu, jinak by se mohl dopustit trestného činu omezování osobní svobody. Policejní orgán však není ještě většinou na místě, aby bylo možné osobu tomuto orgánu ihned předat. Z tohoto důvodu je i v případě, že je již policejní orgán na cestě, nezbytně nutné o skutečnosti zadržení osoby podezřelé ještě například telefonicky či jiným způsobem informovat policejní orgán. [1]

d) § 31 - Přípustné riziko (Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku)

- (1) *„Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.*
- (2) *Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.“ [2]*

Na základě především druhého odstavce tohoto paragrafu je jasně stanoveno, že jestliže se na základě pracovní smlouvy, případně jiného právního předpisu zaměstnanec SBS zaváže, že souhlasí s výkonem společensky prospěšné činnosti v rámci PKB, je povinen v rozsahu své služby nést přípustné riziko, na základě kterého může být ohrožen na životě nebo zdraví.

V praxi se jedná především o situace, kdy se při zadržení osoby podezřelé, případně jiné krizové situaci stane pracovníku PKB úraz (je ohrožen na životě či zdraví) a dožadoval by se od svého zaměstnavatele speciálních odškodnění nad rámec předem stanovených pracovně právních vztahů. Tento paragraf jasně stanovuje, že jestliže jsou naplněny podmínky v něm uvedené, je pracovník PKB povinen přípustné riziko snášet.

Obr. 3: Právní ustanovení související se zadržením osoby podezřelé v podmínkách PKB

2.2. Za jakých podmínek je možné zadržet osobu podezřelou

Na území České republiky je možné zadržet osobu podezřelou za účelem zamezení páchání další trestné činnosti a zjištění její totožnosti, případně předání této osoby policejním orgánům na základě porušení § 11 Občanského zákoníku o Ochráně osobnosti v níže uvedeném platném znění:

„Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.“ [4]

Další možnost zadržet osobu podezřelou poskytuje komukoliv (tedy i pracovníkům PKB) na území České republiky § 76, odstavec 2 Trestního řádu, jež stanovuje že:

Byla-li osoba přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí tuto osobu omezit na osobní svobodě kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. [3]

Musí však respektovat další nařízení tohoto zákona o bezodkladném předání, případně alespoň oznámení o omezení osobní svobody osoby podezřelé policejním orgánům.

2.3. Koho je možné zadržet

Na základě právních předpisů mohou v současné době osoby, na něž se vztahuje Občanský zákoník, provést zadržení osoby podezřelé. Jedná se především o situace, kdy jsou osobou podezřelou porušovány práva řádných občanů stanovená v § 11 Občanského zákoníku o Ochrane osobnosti v následujícím znění:

Fyzické osobě je osobou jinou narušováno právo na ochranu vlastní osobnosti, zejména pak života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. [4]

Druhou právně podloženou variantou je zadržení na základě § 76, odstavce 2, Trestního řádu, Zadržení osoby podezřelé v případě, že:

Byla osoba přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté. [3]

2.4. Rozsah zadržení

V případě nerespektování § 11 Občanského zákoníku o ochraně osobnosti je provedené zadržení možné pouze za účelem identifikace této osoby, případně bezodkladného předání této osoby policejním orgánům.

Druhý případ nastává v podobě § 76, odstavce 2, Trestního řádu, Zadržení osoby podezřelé, kdy je nutné na základě této právní normy v případě, že:

Byla osoba přistižena přímo při trestném činu nebo bezprostředně poté a bylo nutné ji omezit na osobní svobodě za účelem zjištění její totožnosti, zamezení útěku nebo k zajištění důkazů, smí tuto osobu na osobní svobodě omezit kdokoli. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu. Nelze-li zadrženou osobu ihned předat, je třeba policejnímu orgánu omezení osobní svobody bez odkladu oznámit. [3]

Závěr:

Cílem této kapitoly bylo seznámit čtenáře se základním právním prostředím na území České republiky přímo souvisejícím se zadržením osoby podezřelé. V první části této kapitoly byly podrobně vysvětleny podmínky, za kterých může pracovník PKB hájit zájmy chráněné zákonem za využití krajní nouze a nutné obrany. Tato problematika byla vysvětlena nejen podrobným rozebráním těchto právních ustanovení, ale především na praktických příkladech, které by měly tuto oblast pomoci osvětlit každému pracovníku PKB. Následně byly obdobným způsobem vysvětleny paragrafy o Zadržení osoby podezřelé a Přípustném riziku. Ve druhé části této kapitoly byly vysvětleny podmínky, za kterých je možné zadržet osobu podezřelou, a analyzovány přesná pravidla upravující rozsah zadržení osoby podezřelé.

3. ANALÝZA PROTIPRÁVNÍHO JEDNÁNÍ ÚSTÍCÍHO V ZADRŽENÍ V PODMÍNKÁCH PKB Z POHLEDU NÍŽE UVEDENÝCH ČINNOSTÍ VYKONÁVANÝCH V RÁMCI PKB

Jelikož služby fyzické ostrahy poskytované pod hlavičkou průmyslu komerční bezpečnosti jsou velice rozmanité a způsob prováděných služeb se částečně liší, byli z pohledu problematiky zadržení osoby podezřelé vybráni výrazní představitelé lišící se v tomto směru charakterem výkonu služby. Tato kapitola by měla být jakýmsi průřezem vybraných „povolání“ uskutečňovaných v rámci PKB. V první podkapitole budou vysvětleny základní rozdíly mezi zadržením dospělého muže, dospělé ženy a dítěte, ať již jde o otázku používaných technik či případných osobních prohlídek. Po vysvětlení těchto základních odlišností mezi osobami, se kterými se mohou jednotliví pracovníci fyzické ostrahy při zadržení či krizové situaci setkat, budou následovat další čtyři podkapitoly, zabývající se konkrétním popisem služby pracovníků fyzické ostrahy. Tímto popisem jsou v uvedených podkapitolách chápány charakteristické postupy v kontextu se zadržením osoby podezřelé, které byly vypracovány na základě analýzy této oblasti. Jedná se o zástupce fyzické ostrahy uskutečňované v rámci PKB jimiž jsou služby: osobního strážce, strážného v průmyslovém objektu, detektiva v obchodním domě a pracovníků bezpečnostní služby při zajišťování bezpečnosti na kulturních, společenských a sportovních akcích.

3.1. Zásadní rozdíly v zadržení dospělého muže, dospělé ženy a dítěte

Zadržení osoby podezřelé je jedním ze základních cílů pracovníků fyzické obrany všeobecně v rámci celé oblasti PKB. Je však nutné si uvědomit, jaké mohou v této situaci nastat v praktickém výkonu služby problémy a nebezpečí se strany právních norem, jejichž nerespektováním by se pracovník PKB vystavoval negativním postihům vůči své osobě.

Všeobecně platí následující zásady:

- Ženy a děti se z pohledu zadržovací techniky i komunikace zdržují obdobným způsobem jako muži. Je však vhodné, pokud to situace umožňuje, využívat jemnějších technik s ohledem na fyzickou stránku zdržovaných.

- V případě nutnosti provedení osobní prohlídky platí pravidlo, že nesmí být prováděna ponižujícím způsobem a měla by probíhat v souladu se zásadou dobrých mravů. Osobní prohlídku muže smí provádět pouze muž a osobní prohlídku ženy zase jenom žena.

3.2. Problematika zadržení osoby podezřelé z pohledu osobního strážce

Osobní strážce neboli bodyguard je bezpečnostním specialistou, jehož základním úkolem je chránit život a zdraví klienta. V rámci výkonu své funkce využívá znalosti z oblasti zbraní a střelby, bojových systémů či defenzivního řízení motorových vozidel. Je však nutné zdůraznit, že osobní strážce je především expertem v oblasti bezpečnostní problematiky, první pomoci, stejně jako v krizových a komunikačních řešeních a jednáních. Základem práce osobního strážce je předcházet případným hrozbám a zabránit napadení chráněné osoby. [5]

3.2.1. Stručný popis pracovní náplně osobního strážce

Výkon služby osobního strážce (ochránce) je v reálně poskytovaných službách mnohem méně záživný, než jak je prezentován laické veřejnosti. Realitou je, že výkon tohoto povolání obnáší především dlouhé, pro někoho nesmírně nudné, hodiny osobní asistence klientovi, která mnohdy zachází až za rámec vymezený pozicí osobního strážce. Ve většině případů se osobní strážce stává „bezpečnostním asistentem klienta“, kterému nad rámec svého základního úkolu pomáhá zvládnout bezproblémově každodenní nejen pracovní harmonogram. Osobní strážce nesmí být v žádném případě komplikací či snad přítěží v osobním životě či obchodních aktivitách klienta. Naopak by měl být přínosným členem klientova týmu. Reálný výkon úspěšné osobní ochrany klienta spočívá především v dobře zvládnuté prevenci rizik, tzn. že nedojde ke vzniku situace, která by mohla přímo ohrozit život nebo zdraví klienta.

V průběhu dlouhodobých kontraktů bývá výkon služby osobních strážců komplikován vývojem sociálních vztahů. Osobní sympatie či antipatie ze strany klienta, členů jeho rodiny atd., vůči strážci či strážcům, mohou výrazným způsobem ovlivnit

personální obsazení ochranného personálu. V průběhu výkonu služby je důležité najít rovnováhu mezi zajištěním komfortu klienta a nároky na bezpečnostní opatření. Práce osobního strážce vychází ze schopnosti plánovat, být k dispozici, improvizovat, předvídat a adekvátně reagovat na vzniklou situaci. Osobní strážce si musí při výkonu služby počínat vždy tak, aby v žádném případě sám nezpůsobil rizikovou situaci, jež by mohla způsobit ohrožení života či zdraví klienta. [1]

Obr. 4: Klient chráněný osobním strážcem, převzato z [6]

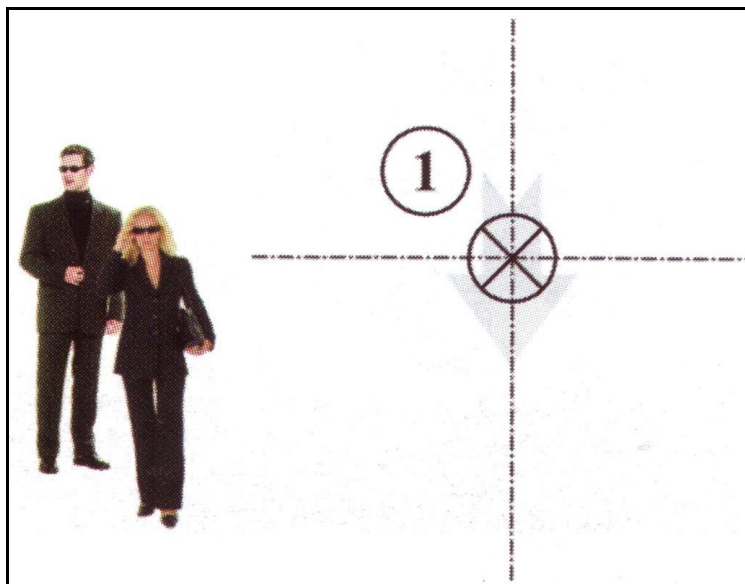
3.2.2. Metodika zadržení osoby podezřelé osobním strážcem

V závislosti na charakteru pracovní náplně osobního strážce v PKB se lze v praktickém výkonu služby setkat s následujícími obrannými formacemi, ať již samotnými strážci nebo za využití pancéřovaných limuzín, jakožto dopravních prostředků sloužících k bezpečné přepravě klienta.

Ochrana jedním osobním strážcem a zadržení osoby podezřelé

Při provádění ochrany jedním osobním strážcem je kladen důraz především na zajištění bezpečnosti v podobě neohroženosti života a zdraví svěřeného klienta, kdy zajišťování ochrany probíhá především na základě preventivních opatření. V situacích, kdy

se strážce s klientem pohybují na místech zvýšeného rizika, jde osobní strážce číslo 1 (Jednička) asi jeden krok na pravé straně za chráněnou osobou. Tato pozice umožňuje přehled nad prostředím, ve kterém se pohybují, stejně jako absolutní kontrolu nad klientem s možností okamžitě reagovat na případné ohrožení. [7]

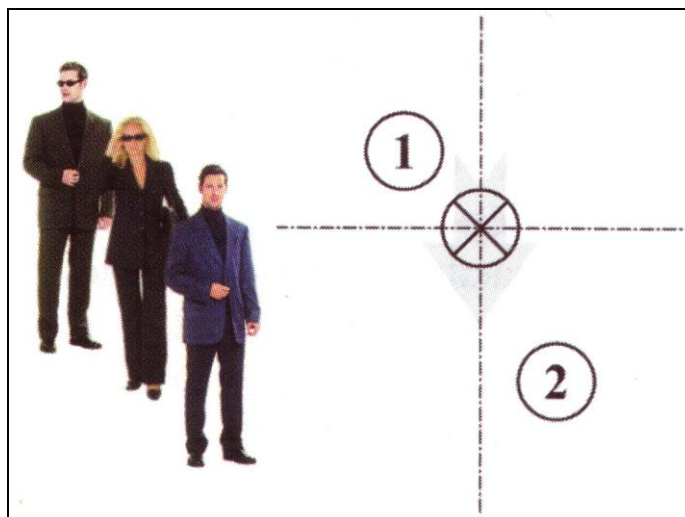

Obr. 5: Klient v doprovodu jednoho osobního strážce, převzato z [7]

Jestliže již dojde k bezprostřednímu ohrožení, osobní strážce neprovádí přímé zadržení osoby podezřelé, ale s využitím defenzivní obrany se snaží o ochranu klienta, především na základě opuštění dané lokality, případně vyhledání bezpečného úkrytu. Samotné zadržení by bylo provedeno následně, na základě nahlášení útoku např. Policií ČR.

Ochrana dvěma osobními strážci a zadržení osoby podezřelé

Stejně jako v předchozím případě je i ve formaci dvou osobních strážců kladen důraz na maximální ochranu života a zdraví klienta. Tato formace již umožňuje větší množství variant využitelných v krizové situaci, neboť jsou úkoly předem rozděleny. Jednička jde asi jeden krok na pravé straně za chráněnou osobou, tak jako při ochraně jedním strážcem. Osobní strážce číslo 2 (Dvojka) jde asi jeden až dva kroky na levé straně před chráněnou osobou. V případě napadení Jednička kryje chráněnou osobu a Dvojka na napadení reaguje protiútokem. [7]

Obr. 6: Klient v doprovodu dvou osobních strážců, převzato z [7]

Protiútok je v případě útoku vedeného beze zbraně prováděn především formou držení útočníka na místě a v případě, že si to situace vyžaduje, jeho vyřazení z boje. Přímé zadržení osoby podezřelé není s ohledem na zúžení ochranného týmu (které by zadržením osoby podezřelé nastalo) chráněné osoby vhodné. Z tohoto důvodu provádí na základě ohlášení zadržení osoby podezřelé policie, případně členové bezpečnostní služby, kteří nejsou přímými členy ochranného týmu chráněné osoby.

3.3. Problematika zadržení osoby podezřelé z pohledu strážného v průmyslovém objektu

Strážný v průmyslovém objektu je jednou z mnoha variant specializací strážného. Pracovní náplní této modifikace je především kontrola a evidence osob, jejich pohybu v areálu objektu a zamezení vniknutí nepovolaným osobám, stejně jako kontrola a evidence vozidel pohybujících se v areálu, včetně převáženého materiálu a souvisejících dokladů.

Další činností těchto pracovníků je zajišťování preventivních opatření vzniku požáru, výbuchu, ekologické havárie, ale i předcházení jiným nestandardním událostem a vykonáváním dalších speciálních činností dle požadavku objednatele – zákazníka. [8]

3.3.1. Stručný popis pracovní náplně strážného v závislosti na druhu směny, jež ovlivňuje skupinu pravděpodobných podezřelých osob

a) Denní směna

V rámci této směny je prováděna především důsledná kontrola osob a vozidel, kontrola nákladů dle dodacích listů, evidence příchodů a odchodů stálých i cizích osob v podniku, stejně jako evidence výdeje a příjmu klíčů. Dále je prováděna nepravidelná pochůzková činnost v areálu objektu, případně mohou zaměstnanci SBS asistovat při nakládce materiálu a sledovat, zda nedochází k podezřelé činnosti či nestandardní manipulaci s materiálem, dopravními prostředky, vybavením objektu, technologiemi nebo například provozními kapalinami. V souvislosti se zadržením osoby podezřelé hrozí během denní směny trestná či nepovolená činnost především ze strany zaměstnanců, případně externích dodavatelů. [8]

b) Noční směna

V této době je prováděna důsledná trasově nepravidelná pochůzková činnost, při níž je věnována zvýšená pozornost neoprávněnému vniknutí do střežených prostor, sledování podezřelých projevů (vyvolaných nejen přímou činností člověka) vně i uvnitř objektu, které by mohli mít za následek vznik nežádoucí situace (narušení bezpečnosti, požár, technologická havárie, ...). [8]

3.3.2. Metodika zadržení osoby podezřelé strážným v průmyslovém objektu

Se situací zadržení osoby podezřelé se strážní v průmyslových objektech setkávají poměrně často. V případě, že byla osoba přistižena při nedovoleném počínání popsaném v předchozí části a situace si nevyžaduje jiný speciální postup, snaží se nejprve o navázání kontaktu s podezřelým za účelem zjištění informací souvisejících s jednáním osoby v chráněném prostoru a teprve v případě nedostatečného vysvětlení, snahy o útěk či útoku ze strany podezřelého provede strážný jeho zadržení a okamžitě tuto situaci oznámí PČR. Je to sice málo pravděpodobné, ale osoba se mohla shodou náhod ocitnout ve střeženém areálu či jednat v omylu, a případný zásah ze strany strážného, provedený předčasně nevhodným způsobem, by byl posuzován ve prospěch podezřelého.

Obr. 7: Pracovník PKB provádí namátkovou kontrolu vozidla, převzato z [9]

Obr. 8: Podezřelý zadržený pracovníky PKB, převzato z [9]

Přesná metodika zadržení osoby podezřelé v podobě fotodokumentace, doplněné o komunikaci mezi strážným v průmyslovém objektu a osobou podezřelou, bude podrobně zpracována v praktické části v páté kapitole této diplomové práce.

3.4. Problematika zadržení osoby podezřelé z pohledu detektiva v obchodním domě

Činnost detektiva v obchodním domě je jednou z dalších služeb poskytovaných v rámci PKB. Hlavní pracovní náplní této pozice je sledování potenciálního pachatele přestupku (trestného činu) s cílem odhalení jeho protiprávní jednání.

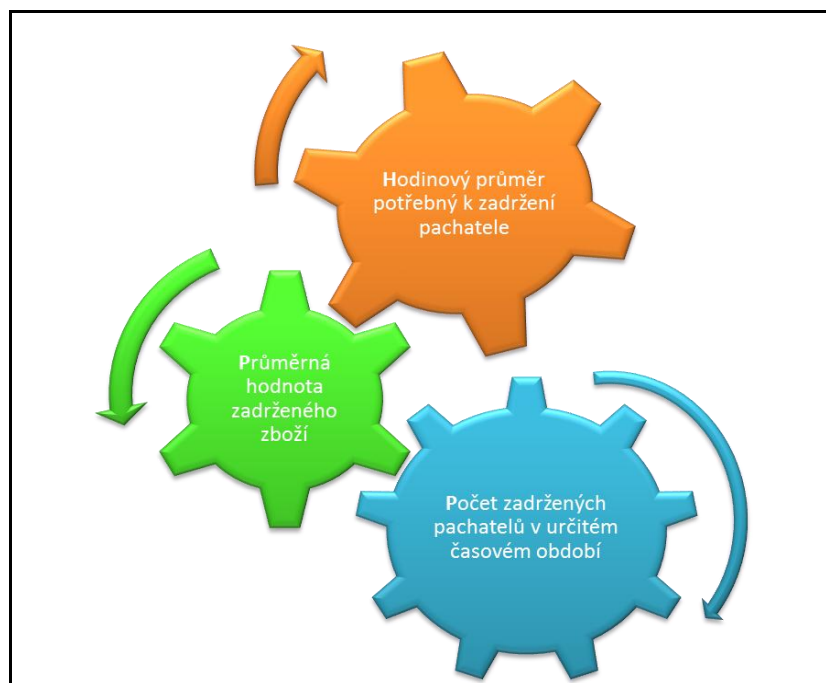
Protiprávním jednáním rozumíme v této souvislosti především krádeže v obchodním domě. V případě, že je podezřelá osoba pracovníkem PKB odhalena při páčání trestného činu nebo bezprostředně poté (na základě signalizace technického zařízení), provede bezpečnostní pracovník zadržení této osoby. Zadržení se provádí obdobným způsobem jako bylo popisováno v části o strážném v průmyslovém objektu, tzn. že je nutné dát podezřelé osobě nejprve šanci na obhajobu a teprve poté provést její zadržení. Ideální situace je, když obchodní dům disponuje místností, do které je možné podezřelou osobu převést a do příjezdu Policie ČR zde danou osobu zanechat, případně s ní mezitím sepsat protokol. Je nutné nezapomenout na pravidlo, že v okamžiku, kdy je podezřelá osoba zadržena, je třeba o tom neprodleně informovat policejní orgán.

*Obr. 9: Pracovník PKB navazuje kontakt s podezřelým v obchodním domě,
převzato z [10]*

Na četnost zadržení a hodinový průměr potřebný k zadržení pachatele má vliv zejména skladba obyvatelstva v konkrétních regionech, místní hospodářské a sociální poměry, případně další lokálně specifické faktory. [11]

V souvislosti se zadržením osob podezřelých v obchodních domech je možné vést nejrůznější statistiky. Zde uvádím namátkový příklad:

Obr. 10: Statistika v souvislosti se zadržením osob podezřelých

3.5. Problematika zadržení osoby podezřelé z pohledu bezpečnostní služby při pořádání kulturních, společenských a sportovních akcí

Kulturní, společenské i sportovní akce lze obecně definovat jako společenské události za účelem kulturních, společenských, reprezentačních či sportovních zážitků, při kterých dochází k setkávání se s přáteli, osobami stejných zájmů nebo obchodními partnery.

Činnost bezpečnostní služby na těchto akcích je všeobecně vymezena smlouvou mezi najatou bezpečnostní službou a jejím objednatelem za účelem dodržování jím stanovených pravidel v daném prostoru. Každá takováto akce by měla mít vypracovaný provozní řád objektu a požární poplachovou směrnici.

Z pohledu bezpečnostních pracovníků a problematiky zadržení osoby podezřelé se na kulturních a společenských akcích setkáváme nejčastěji s nevhodně se chovajícími osobami, jako jsou:

- nevyžádané osoby snažící se o vstup na danou akci (bez platného identifikátoru – vstupenka, pozvánka, ...)
- osoby chovající se v průběhu akce nevhodným způsobem následkem nadměrného požívání alkoholických nápojů či jiných návykových látek
- osoby nerespektující předem stanovená bezpečnostní, provozní, požární, případně jiná opatření uvedená ve smlouvě o zajištění bezpečnostních služeb mezi konkrétní bezpečnostní službou a objednatelem.

Zadržení je na těchto akcích prováděno většinou podle předchozího přání objednatele. V případě, že nebyl spáchán trestný čin, nedochází zpravidla k zadržení jako takovému (s přivoláním policejního orgánu), ale pouze k vyvedení hosta z daných prostor. Vždy však podle úrovně společnosti, ve které se akce odehrává, dbáme na diskrétní a nenápadné zacházení se zadržovaným (vyváděným), aby nebyla narušena jeho osobní důstojnost a naše jednání nepobuřovalo okolí.

Obr. 11: Identifikace osob při vstupu na kulturní akci, převzato z [12]

Specifickou kategorií je zajišťování bezpečnosti na sportovních akcích. Pro tyto akce platí nejen všechny výše uvedené podmínky platící pro kulturní či společenské akce, ale činnost bezpečnostních pracovníků je rozšířena ještě o ochranu sportovců, slušných fanoušků a sportovních zařízení, zejména před útoky agresivní části fotbalového publika. Při těchto akcích je zadržení osoby podezřelé komplikované davovým „nadšením“. V případě, že jsou však pracovníci bezpečnostní služby schopni identifikovat konkrétního viníka trestného činu či jinak nevhodně se chovající osobu, provedou v závislosti na spáchaném činu buďto vyvedení osoby ze sportovního areálu, nebo její zadržení a bezodkladné oznámení této skutečnosti policejním orgánům.

Obr. 12: Vyhrčená bezpečnostní situace na fotbalovém stadionu, převzato z [13]

Ať už se jedná o jakoukoliv akci (reprezentační ples, koncert, fotbalový zápas, diskotéku atd.), na níž se shromažďuje větší množství lidí, je vždy vhodné včasné zadržení, případně vyvedení osob podezřelých (nevhodně se chovajících), neboť jejich dočasné tolerování v dané společnosti by mohlo vážným způsobem narušit bezpečnost, průběh či atmosféru celé akce a nebo by situace vygradovala do takové míry, že by musela být akce předčasně ukončena (příklad z praxe: hromadná rvačka na maturitním plese). Z tohoto důvodu je nutné okamžité řešení konfliktních situací, protože jakékoliv nezvládnutí situace je připisováno na vrub pracovníkům bezpečnostní služby.

Závěr:

V závěru této části bych rád zdůraznil následující fakta. Ať už se jedná o jakoukoliv oblast prováděnou v rámci fyzické ostrahy, je hlavním posláním pracovníka PKB zadržení osoby podezřelé, případně provedení takových úkonů, na jejichž základě bude provedeno smírné vyřešení situace nebo v opačném případě přispějí úkony provedené pracovníkem PKB k úspěšnému dopadení podezřelého Policií České republiky.

Obecně, nevyžaduje-li si to závažnost situace jinak (bezprostřední ohrožení na životě a zdraví zúčastněných osob), měl by se pracovník PKB nejprve snačit o navázání kontaktu s podezřelým, neboť v případě, že by byl zákrok proveden nevhodným způsobem a v době jeho provedení nebylo naplněno znění § 28, § 29 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákonníku nebo § 76 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), byla by daná situace posuzována ve prospěch podezřelého.

Samozřejmě má každá činnost prováděná v rámci fyzické ostrahy svá specifika a charakteristické rysy typické pro jednotlivé podskupiny. Na jakémsi vrcholu pyramidy této oblasti stojí osobní ochrana (bodyguarding), která nejen svými nároky na fyzickou kondici a výcvik, ale především nutností všeobecného vzdělání zvládaného na velmi vysoké úrovni a propracovanými postupy, patří k nejnáročnějším. Pohledem analýzy na tuto problematiku je možné konstatovat, že činnosti prováděné v rámci osobní ochrany se v jisté míře a modifikaci vyskytují ve všech ostatních podskupinách prováděných pracovníky PKB v rámci fyzické ostrahy.

Zásadní rozdíl je kromě prostředí, ve kterém je služba samotná vykonávána, především v zakončení situace profesní obrany respektive zadržení osoby podezřelé. Tato diferenciaci je dána především tím, že každá podskupina zastupuje primárně určitý žádaný stav. Je proto rozdíl v postupu:

- **Osobního strážce**, jehož úkolem je především ochrana svěřeného klienta, zejména jeho života a zdraví, zatímco zadržení osoby podezřelé je až druhotné
- **Strážného** v průmyslovém objektu, peněžním ústavu či detektiva v obchodě, jejichž cílem je zadržení osoby podezřelé, případně učinění takových opatření, která přispějí k jeho dopadení PČR

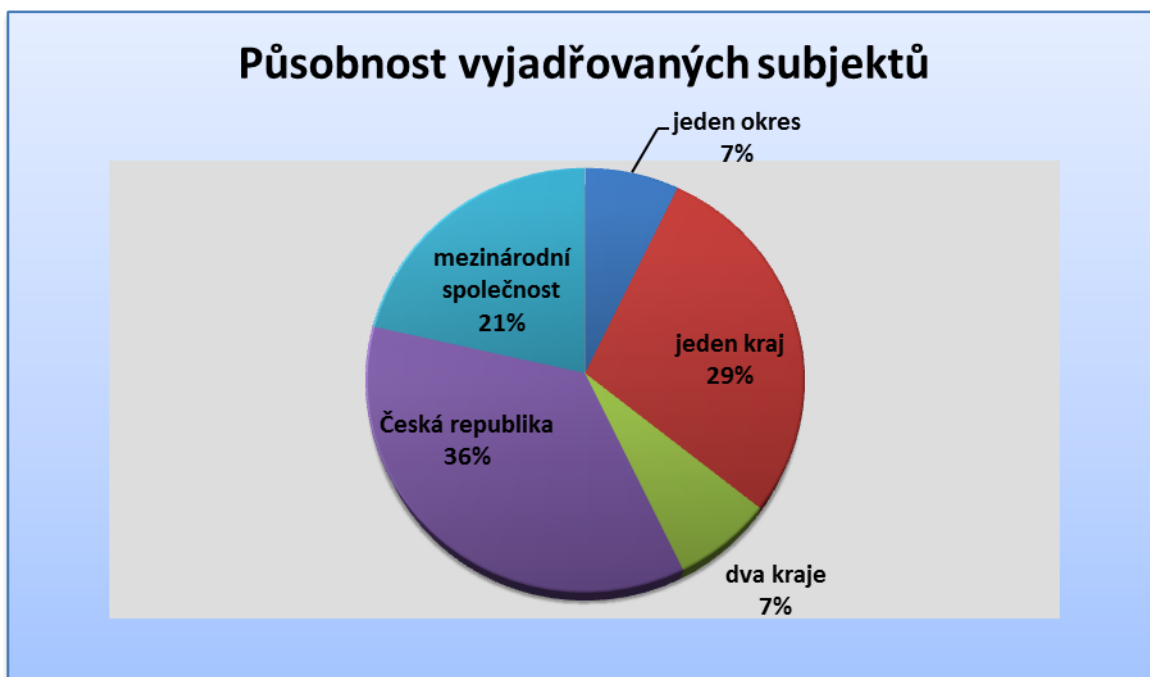
- **Bouncera** „vyhazovače“, který v případě, že v prostorách nežádoucí osoba nezpůsobila událost, pro kterou by bylo nutné ji na místě zadržet, provede pouze její diskrétní vyvedení ze střeženého objektu
- **Bezpečnostního pracovníka** „ochranky“ při kulturních a sportovních akcích, na kterých jde z pohledu bezpečnosti především o ochranu účinkujících, stejně jako prostor ve kterých akce probíhá, před bouřícím davem, jehož jednání je nutné korigovat a případné útoky na místě eliminovat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

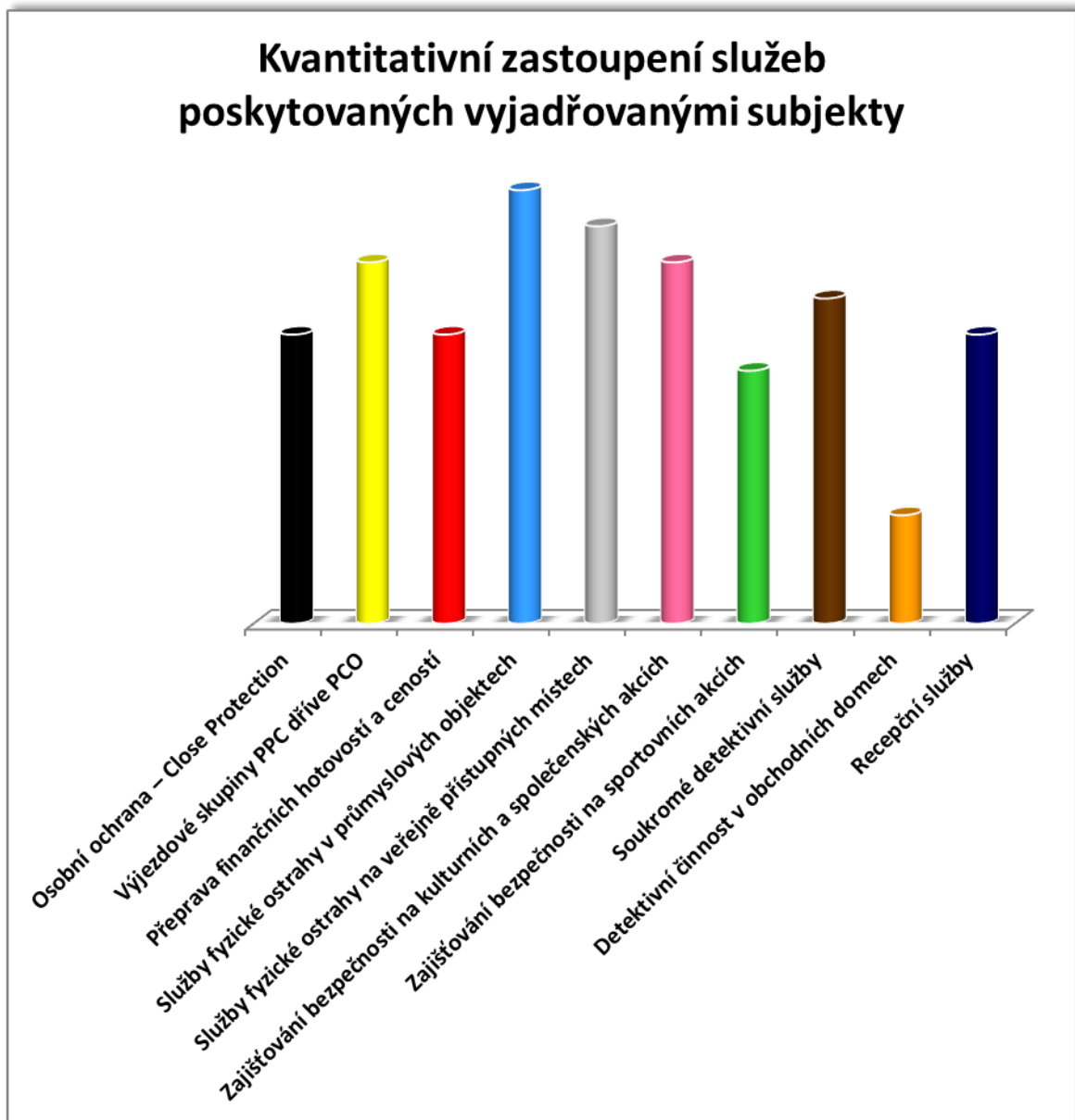
4. SMĚRNICE FIRMY V PRAXI

Tato kapitola si brala za cíl prozkoumat dotazníkovou formou stav směrnic, případně podpůrných materiálů, souvisejících se zadržením osoby podezřelé v reálně fungujících firmách. Byly kladeny otázky směřované k samotnému sledování vývoje v oblasti profesní obrany a zadržení osoby podezřelé, na něž navazovaly otázky související s teoretickou přípravou na zadržení osoby podezřelé a možnostmi využití profesní obrany, jimiž jsou přinejmenším paragrafy § 28, § 29 o Krajiní nouzi a Nutné obraně Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a také § 76 Zadržení osoby podezřelé, Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Dále se bylo dotazováno na formu praktického výcviku, jakou jsou pracovníci, u nichž je předpoklad, že se setkají s nutností zadržet osobu podezřelou, na tuto situaci připravováni. Po této části následovaly otázky zabývající se samotným stavem směrnic ve firmách, u nichž je podle popisu nabízených služeb reálný předpoklad, že se její pracovníci setkají s nutností zadržet osobu podezřelou. V neprospěch objektivitu tohoto průzkumu bylo z více jak 360-ti rozeslaných dotazníků použitelných pouze 14. Z tohoto důvodu je třeba brát uváděné výsledky s jistou rezervou.

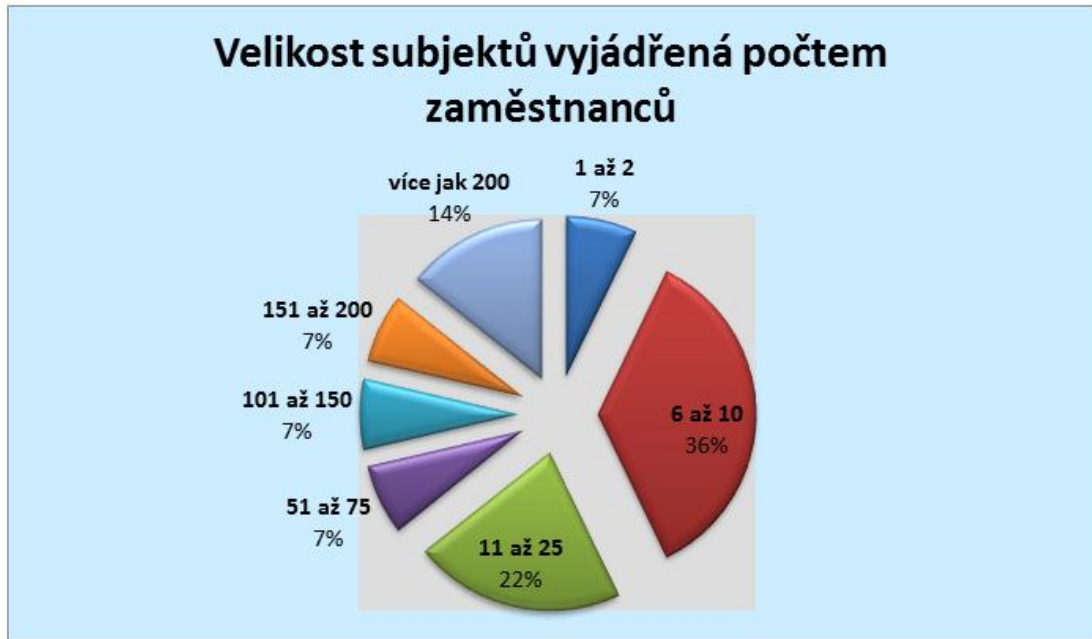
Rozložení firem (subjektů), které se do dotazníkové formy průzkumu aktivně zapojily:

Obr. 13: Působnost subjektů zapojených do průzkumu

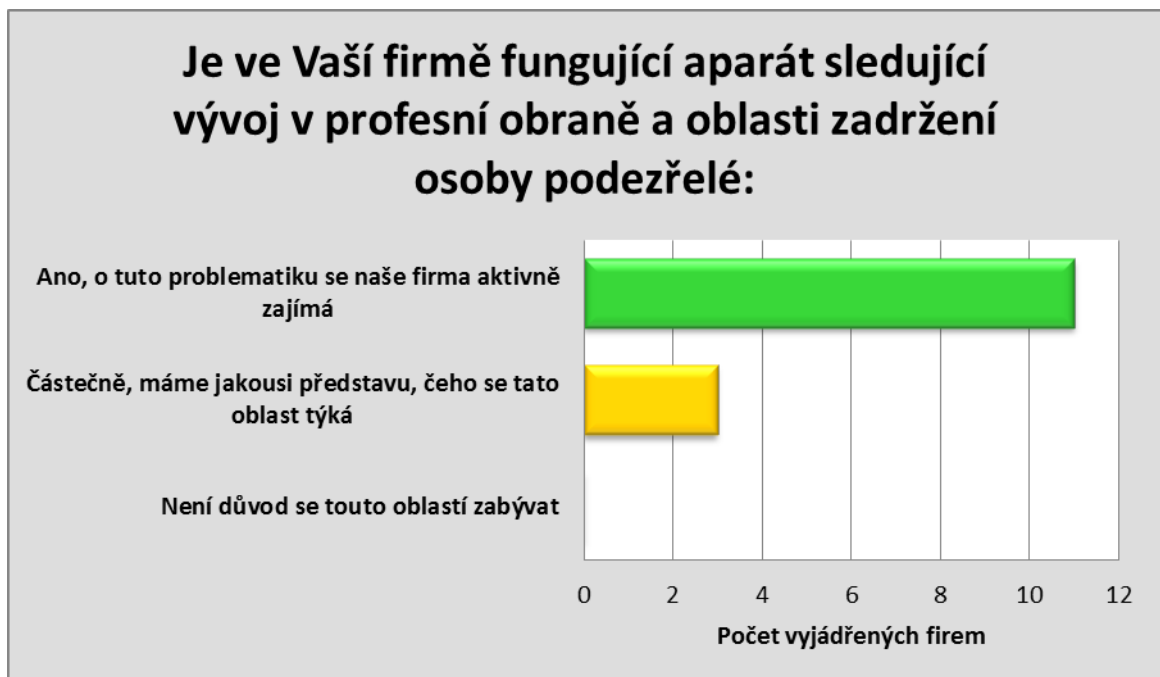

Obr. 14: Služby poskytované vyjadřovanými subjekty

Obr. 15: Velikost subjektů zapojených do průzkumu

Výsledky průzkumu:

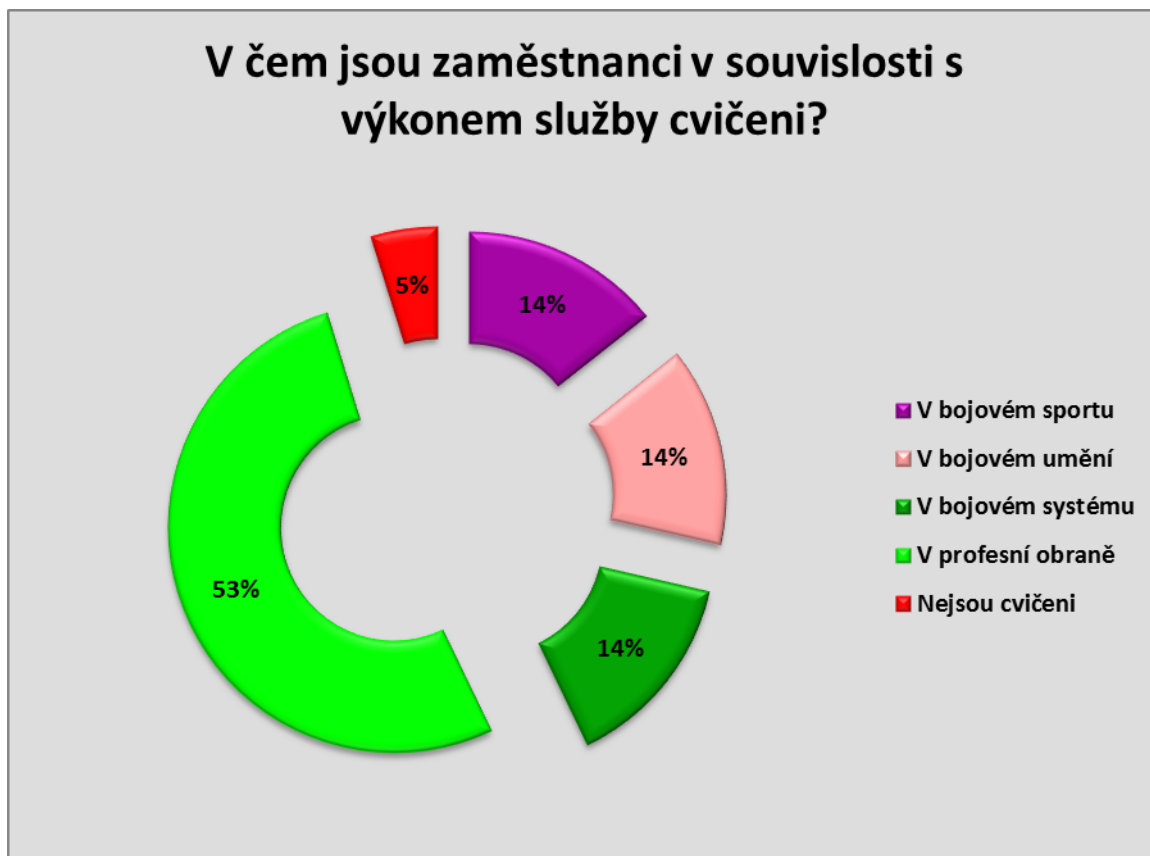

Obr. 16: Výsledek průzkumu funkčnosti aparátu v oblasti profesní obrany a zadržení osoby podezřelé

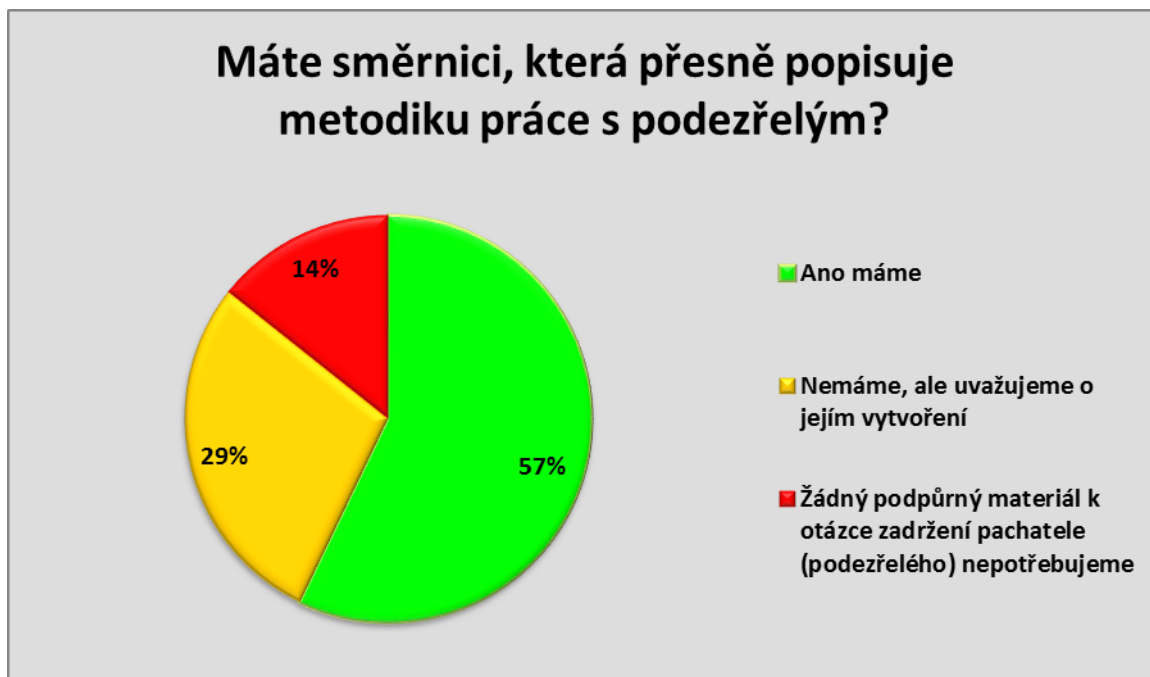
Obr. 17: Výsledek průzkumu v oblasti seznámení zaměstnanců PKB s právními normami v souvislosti s profesní obranou a zadržením osoby podezřelé

Dotazník umožňoval v této otázce zakřížkování hned několika odpovědí. Výsledek průzkumu však ukazuje, že některé firmy seznamují své zaměstnance s problematikou Nutné obrany a Krajiní nouze, ale v téže firmě už se neřeší taktéž důležitý paragraf o Zadržení osoby podezřelé.

Obr. 18: Výsledek průzkumu v oblasti výcviku pracovníků fyzické ostrahy

Tento graf vyjadřuje jistou míru neznalosti managementu firem působících v PKB v potřebách služby komerční obrany, neboť jak již bylo podrobně popsáno v první kapitole této diplomové práce, bojové umění ani bojový sport zdaleka nepokrývá potřeby fyzické ostrahy. Skutečný stav praktické přípravy pracovníků PKB na zadržení osoby podezřelé však může být ještě mnohem pesimističtější, neboť na základě charakteru odpovědí se do výzkumné části zapojily převážně firmy s aktivním přístupem k otázce profesní obrany jako takové.

Obr. 19: Výsledek průzkumu v oblasti stavu směrnic, zabývajících přesnou metodikou práce s podezřelým

Obr. 20: Výsledek průzkumu zabývajícího se způsobem zpracování směrnice v souvislosti se zadržením osoby podezřelé

Závěr:

Na základě provedeného výzkumu je nutné uvést následující fakta. I přesto, že se podle charakteru odpovědí do výzkumné části zapojily z převážné většiny firmy, jejichž management přistupuje k otázce profesní obrany a věcem souvisejícím se zadržením osoby podezřelé velice aktivně, některé výsledky jsou přesto znepokojivé. Jde především o praktickou formu přípravy na výkon služby fyzické ostrahy, neboť v okamžiku, kdy se byt' v dobrém úmyslu firmy rozhodnou „zvýšit kvalifikaci“ svých zaměstnanců v rádobý „profesní obraně“ tím, že pracovníci PKB „chodí cvičit“ bojové umění nebo bojový sport, dochází hned k několika omylům. Management firmy investuje nemalé prostředky v mylné domněnce, že výrazným způsobem zvyšuje kvalitu nabízených služeb a dělá maximum pro zajištění bezpečnosti svých zaměstnanců. Zaměstnanec (pracovník PKB) žije v mylné představě, že je na výkon své služby stoprocentně připravený a že se mu nemůže nic stát. A nakonec zákazník, který důvěřuje v kvalitní a profesionálně poskytnutou službu. Z tohoto důvodu je nutné opět zdůraznit, že bojový sport ani bojové umění neumožňují kvalitní přípravu na situace, ve kterých musí jednat pracovníci PKB.

5. METODIKA PRÁCE S PODEZŘELÝM/PODEZŘELOU

Jak již ze zadání této diplomové práce vyplývá, měla by být tato kapitola jakýmsi stěžejním bodem a výstupem celé práce. Tento fakt je dán především tím, že každý pracovník průmyslu komerční bezpečnosti, u něhož je opodstatněný předpoklad, že se v rámci výkonu své funkce setká s potřebou zadržet osobu podezřelou, by měl tuto oblast bezpodmínečně ovládat a udržovat její stav na aktivní úrovni. V první části této kapitoly budou vysvětleny některé základní poznatky z oblasti psychologie, které na pracovníka PKB, přímo či nepřímo působí během výkonu služby. Následně bude popsána komunikace mezi pracovníkem PKB a osobou podezřelou ve variantě, kdy podezřelý: spolupracuje; nespolupracuje, ale neútočí; nespolupracuje a útočí, nebo byl zadržen přímo při trestném činu tzv. stržením (bude vysvětleno v kapitole). Postup ve všech těchto variantách je dále bodově zpracován v metodických schématech. Vyvrcholením celé kapitoly je zpracování metodiky zadržení osoby podezřelé, v našem případě muže, který je pracovníkem fyzické ostrahy zadržen v průmyslovém areálu v situacích, kdy podezřelý: spolupracuje; nespolupracuje, ale neútočí; nespolupracuje a útočí a v posledním případě, kdy byl zadržen tzv. stržením.

5.1. Základní pravidla vztahující se k jednání s osobou podezřelou v souvislosti se zadržením, nejen z pohledu komunikace

Na základě vysoké pravděpodobnosti, že se při výkonu své funkce setká pracovník PKB s nutností zadržet osobu podezřelou, případně s ní bude nucen řešit konfliktní situaci, je žádoucí, aby byl na tuto situaci předem připraven a schopen adekvátně reagovat.

5.1.1. Faktory přímo ovlivňující jednání pracovníka PKB s osobou podezřelou

Je třeba si uvědomit, že výsledek jednání s podezřelým bude ovlivněn množstvím nejrůznějších faktorů. Zde si uvedeme tři nejvýraznější:

a) Psychologický faktor

Tímto termínem označujeme schopnost pracovníka PKB udržet si v reálně nebezpečné a psychicky zátěžové situaci psychickou stabilitu. V praxi to znamená dokázat v krizové situaci překonat projevy strachu, paniky, trémy, vzteku atd., neboť

projevy těchto instinktivních emocí způsobují ústup racionálního myšlení, jehož důsledkem dochází k taktickému chybování a zásadním způsobem ovlivňuje správnost jednání pracovníka PKB. [14]

b) Taktický faktor

Pod tímto faktorem si lze představit vhodná pravidla jednání a chování, která umožní pracovníku PKB plné využití osvojených schopností, jež povedou k zadržení osoby podezřelé. [14]

c) Technický faktor

Jde v daném okamžiku o výběr vhodné techniky při vlastním fyzickém zadržení osoby podezřelé. [14]

5.1.2. Komunikace mezi pracovníkem PKB a osobou podezřelou v nejrůznějších situacích zadržení

Jestliže byli pracovníci provádějící fyzickou ostrahu v předchozí podkapitole seznámeni se základními faktory, které bezprostředně ovlivňují jejich jednání při zadržení osoby podezřelé, přistoupíme k obsahu komunikace mezi pracovníkem PKB a zadržovaným, neboť komunikace je stěžejním bodem celého zadržení osoby podezřelé.

V případě, že se dostaneme do kontaktu s podezřelým (přistihneme jej při činu či při nevhodném chování) a nevyžaduje-li si vážnost situace jiný speciální zákrok (bezprostřední ohrožení na životě či zdraví), není vhodné začít komunikaci tázací větou: „Co tady děláte?“, ale neutrální otázkou: „Jak Vám mohu pomoci?“. Důvodem tohoto postupu jsou následující fakta. V případě, že půjde o skutečného pachatele, na otázku: „Co tady děláte?“ nám stejně neodpoví. Co by nám také říkal, představa o odpovědi ve stylu: „Dobrý večer, já zde kradu, tak mě prosím nerušte“, je velice naivní a každý jistě uzná, že velmi málo pravděpodobná. Navíc otázka „Co tady děláte?“ v sobě nese i jistou míru agresivity, na kterou může „vystresovaný“ pachatel plynule navázat a zaútočit na pracovníka PKB. Z těchto všech výše uvedených důvodů je tedy vhodné zahájit první kontakt s osobou podezřelou větou: „Jak Vám mohu pomoci?“, neboť jí tímto způsobem dáváme i šanci na obhajobu svého jednání, respektive sdělení, že se např. v průmyslovém areálu ocitla omylem z toho a toho důvodu, nebo že shání pana XY, se kterým má domluvenou schůzku

atd. V případě, že podezřelý své jednání dostatečně vysvětlí a není u něho ze strany pracovníka PKB další podezření, pro které by bylo nutné tuto osobu zadržet, bude tato osoba zavedena k hledané osobě, bráně areálu atd. [15]

Může však nastat i druhá, více pravděpodobná situace, a to že je osoba přistižena bezprostředně při trestném činu a nebo byla zastižena v místech, kam jí není povolen vstup, a na základě nedostatečného vysvětlení je u ní důvodné podezření ze spáchání trestného činu. V tomto případě by po standardním zahájení komunikace větou: „Jak Vám mohu pomoci?“ v případě, že by nezačala podezřelá osoba na pracovníka PKB okamžitě útočit, eventuálně projevovat snahu o útěk, byla by vyzvána k setrvání na daném místě spolu s pracovníkem fyzické ostrahy do příjezdu Policie ČR, např. větou: „Pane, musíte uznat, že Vaše vysvětlení situace, ve které jste byl přistižen, je nedostatečné, a proto si zde sedněte a vyčkáme zde příjezdu policie,“ případně je-li to v dané situaci vhodnější, byla by vyzvána k následování pracovníka PKB na místo, kde společně vyčkají na příjezdu policie. K tomuto úkonu by byl podezřelý vyzván větou: „Pane, musíte uznat, že Vaše vysvětlení situace, ve které jste byl přistižen, je nedostatečné, a proto pojd'te, přesuneme se do (...), kde vyčkáme příjezdu policie.“

Speciálním případem komunikace, je když podezřelý na výzvy nereaguje (neútočí, ale nespolupracuje), útočí na pracovníka fyzické ostrahy, a nebo je přistižen při prokazatelné trestné činnosti, aniž by si svého odhalení všiml.

V prvním případě tj. neútočí, ale nespolupracuje, nereaguje na výzvy, je nutné podezřelého nejprve navolnit (tzn. narušit jeho fyzickou i psychickou stabilitu např. bočním úderem pěsti těsně pod hrudní koš) a nasadit odváděcí páku (páka působí podezřelému permanentní bolest, jejíž intenzitu může pracovník PKB dle potřeby regulovat). V tomto případě komunikujeme s podezřelým formou oznamovacích vět jako v předchozím případě: „Půjdeme tam a tam,“ ale především formou příkazů: „Pojd'te,“ „Nechvátejte,“ „Sedněte si,“ atd. Vždy je nutné, aby podezřelý věděl, co po něm chceme, a jak s ním bude v dalších okamžicích nakládáno.

Druhou variantou je již zmíněná situace s pachatelem, který nespolupracuje a útočí. Tento případ je podobný variantě s pachatelem, který nespolupracuje, ale neútočí, jen si tato situace vynucuje doplnění o další prvky. Postup je tedy následující. Na útok podezřelého je nutné reagovat protiútokem (útok vykrýt, případně jeho následky eliminovat) a provést

navolnění. Podle agresivity útočnicka provedeme buďto prvotní zadržení přímo na místě činu, nebo je-li to v dané situaci vhodnější jeho transport na námi požadované místo. Opět je nutné, aby podezřelý přesně věděl, co po něm chceme. Jedná se např. o příkazy: „Lehněte si na záda,“ „Otočte se,“ „Dejte ruce podél těla,“ atd.

Třetím a velice specifickým případem je zadržení podezřelého, který byl pracovníkem fyzické ostrahy přistižen při prokazatelně páchaném trestném činu, aniž by své odhalení zaregistroval. V této situaci je vhodné využít momentu překvapení. Nabízí se nám totiž následující postup. K podezřelému přistoupíme zezadu a provedeme jeho stržení (např. prošloupnutím kolenního kloubu dopředu při současném zalamování hlavy podezřelého dozadu). V okamžiku, kdy je podezřelý stržen, provedeme ihned jeho navolnění (např. kontaktem špičky boty do boční části hrudního koše), po kterém následuje fixace na zemi. Následně je podezřelý seznámen s postupem, který bude následovat. Tento postup je již shodný s popisovanou variantou, kdy podezřelý útočí, případně nereaguje. [16]

Poslední popisovanou variantou v této diplomové práci je situace, kdy se podezřelý snaží z místa činu utéci. V tomto případě, je-li to v možnostech pracovníka PKB, provede zadržení podezřelého stržením, viz. předchozí popisovaná situace, a nebo učiní taková opatření, která přispějí k jeho dopadení (vyrozumění PČR, výjezdové skupiny PPC, poznámky k identifikaci podezřelého, ...).

Všechny tyto výše popisované situace řeší komunikaci mezi pracovníkem PKB a osobou podezřelou ústní, tj. verbální formou. Je však třeba nezapomínat při jednání s podezřelým také na prvky nonverbální neboli mimoslovní komunikace, neboť tyto prvky výrazným psychologickým účinkem zdůrazňují pokyny předávané osobě podezřelé. Mezi prvky nonverbální komunikace patří například: mimika neboli „řeč“ obličeje, gestikulace - „řeč“ rukou nebo také pantomimika označovaná jako „řeč“ těla. [17]

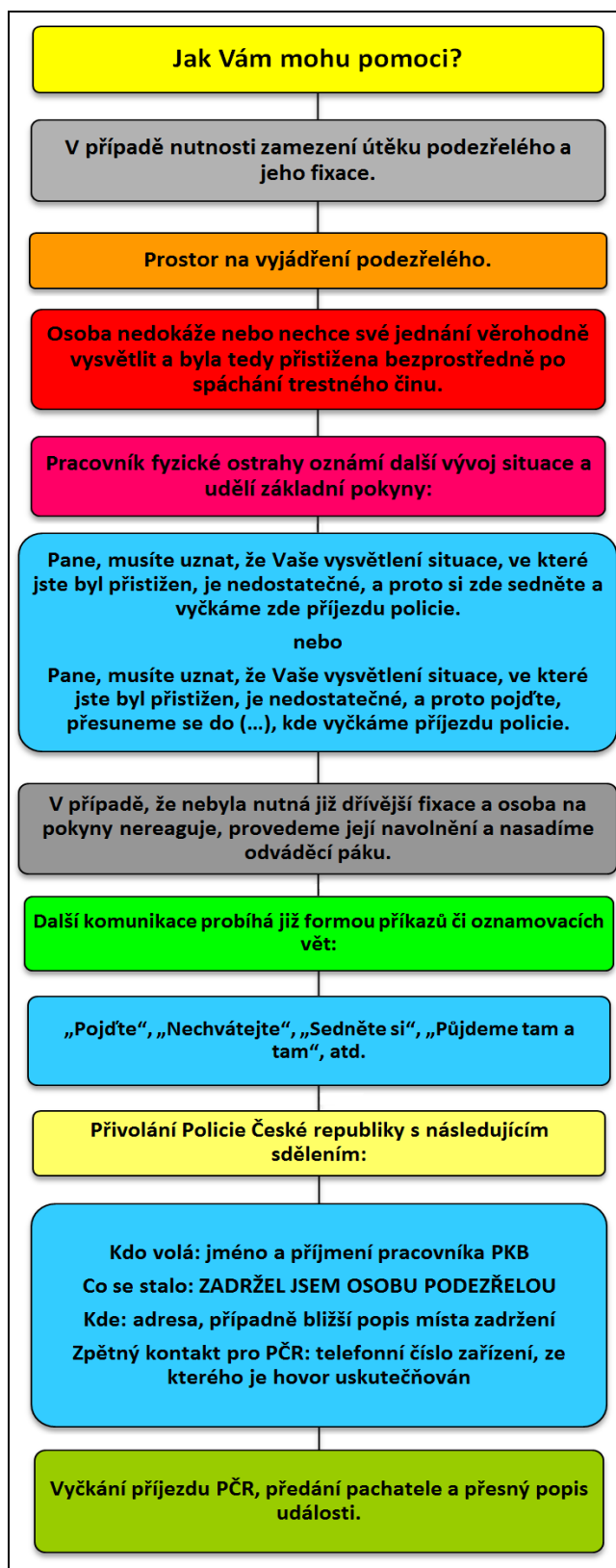
Přesný postup pracovníka fyzické ostrahy při jednání s osobou podezřelou v nejrůznějších situacích je blokově zpracován na následujících schématech:

Bodová metodika práce s podezřelým, který spolupracuje:

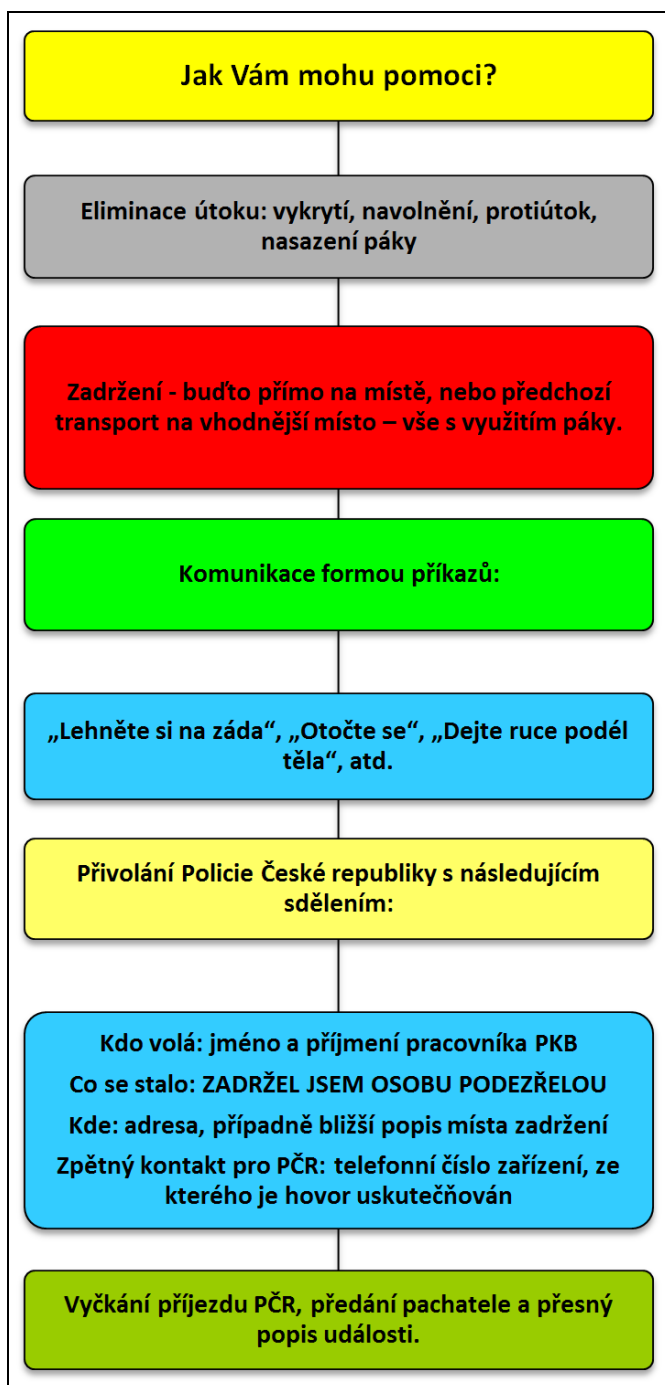

Obr. 21: Schématická metodika práce s podezřelým, který spolupracuje

Bodová metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje, ale neútočí:

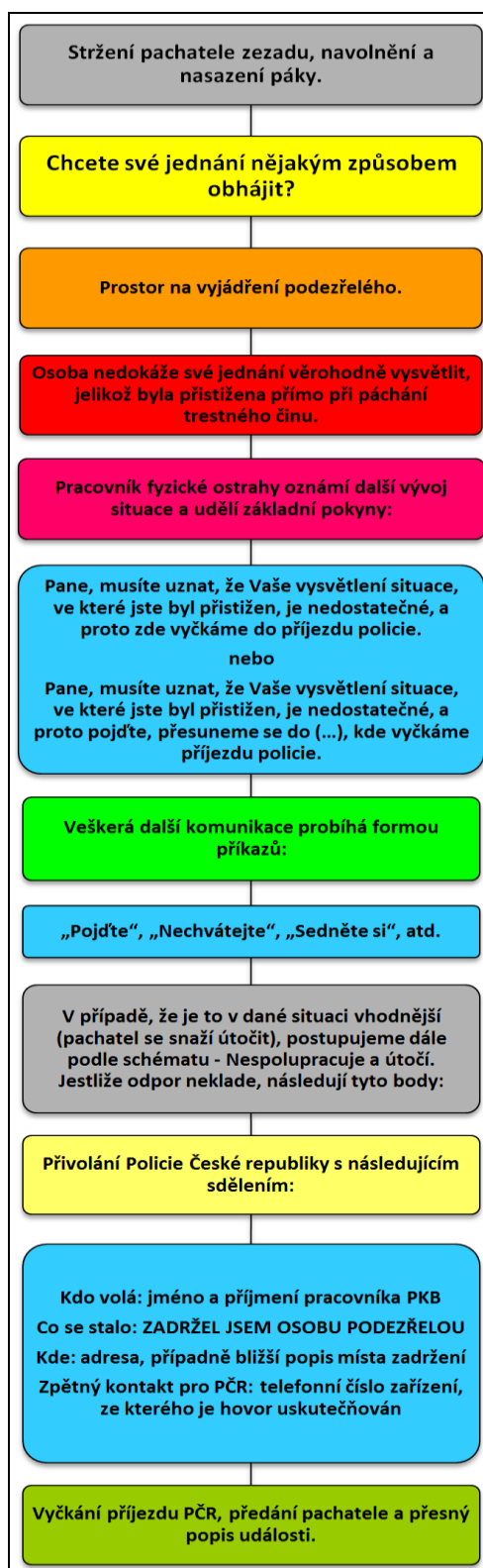

Obr. 22: Schématická metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje, ale neútočí

Bodová metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje a útočí:

Obr. 23: Schématická metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje a útočí

Bodová metodika práce s podezřelým, který byl přistižen přímo při činu a svého odhalení si nevšiml:

Obr. 24: Schématická metodika práce s podezřelým, který byl přistižen přímo při činu a svého odhalení si nevšiml

5.2. Metodika zadržení podezřelého muže v průmyslovém areálu

V následujících čtyřech podkapitolách budou za využití názorných fotografií a reálného prostředí nastíněny čtyři odlišné situace v souvislosti s jednáním pracovníka fyzické ostrahy při zadržení či jednání s osobou podezřelou. Je zde kladen důraz na zachycení přesného postupu při kontaktu s podezřelým, ať již jde o navázání kontaktu, využití prvků profesní obrany či následné přivolání Policie České republiky. Vše je zpracováno s maximálním důrazem na reálnost situace.

5.2.1. Postup při jednání s osobou, která byla přistižena v průmyslovém areálu, spolupracuje a není u ní důvodné podezření ze spáchání trestného činu

V tomto prvním případě si nastíníme situaci, kdy osoba někoho shání, v průmyslovém areálu zabloudila, své jednání dokáže věrohodně vysvětlit a není u ní důvodné podezření ze spáchání trestného činu.

Obr. 25: Pracovník fyzické ostrahy na obchůzce

Pracovník fyzické ostrahy při pochůzkové činnosti v průmyslovém objektu.

Obr. 26: Podezřelá osoba v průmyslovém areálu

Osoba (podezřelá), jejíž přítomnost byla zaznamenána pracovníkem fyzické ostrahy.

Obr. 27: Osoba vyčkává příchodu pracovníka fyzické ostrahy

Osoba (stále ještě podezřelá), jež si všimla blížícího se pracovníka fyzické ostrahy a vyčkává jeho příchodu.

Obr. 28: Pracovník fyzické ostrahy navazuje s osobou kontakt

Pracovník fyzické ostrahy navazuje kontakt s osobou (podezřelou). Následně mu tato osoba vysvětluje situaci, ve které byla přistižena. Pracovník fyzické ostrahy telefonicky ověřuje pravdivost informací u majitele pneuservisu pana XY a ten mu sděluje, že informace podané osobou (podezřelou) jsou pravdivé. Není tedy důvod tuto osobu zadržet.

Obr. 29: Došlo k vysvětlení vzniklé situace mezi osobou a pracovníkem fyzické ostrahy
Jelikož bylo vysvětlení osoby ověřeno a je skutečně pravdivé, nabízí pracovník fyzické ostrahy, že k bráně tuto osobu (už ne podezřelou) zavede.

Obr. 30: Osoba je vyprovázena z průmyslového areálu

Při volné konverzaci se pracovník fyzické ostrahy nevázaně vyptá na údaje, které by v případě budoucí trestné činnosti v areálu a podezření této osoby, přispěli k jejímu dopadení. Získané informace je vhodné si poznamenat včetně data a času.

Obr. 31: Ukončení situace kdy podezřelý spolupracuje

Pracovník fyzické ostrahy vyvádí osobu z areálu, jejich komunikace končí a oba se rozcházejí. Pracovník však může osobu nenápadně z pozdálí dále sledovat.

5.2.2. Postup při jednání s podezřelým, který nespolupracuje, ale neútočí

Druhou situací, se kterou se může pracovník fyzické ostrahy v průmyslovém areálu setkat, je případ, kdy je osoba přistižena bezprostředně při trestném činu, s pracovníkem nespolupracuje nebo nedokáže své jednání věrohodně vysvětlit, ale neútočí.

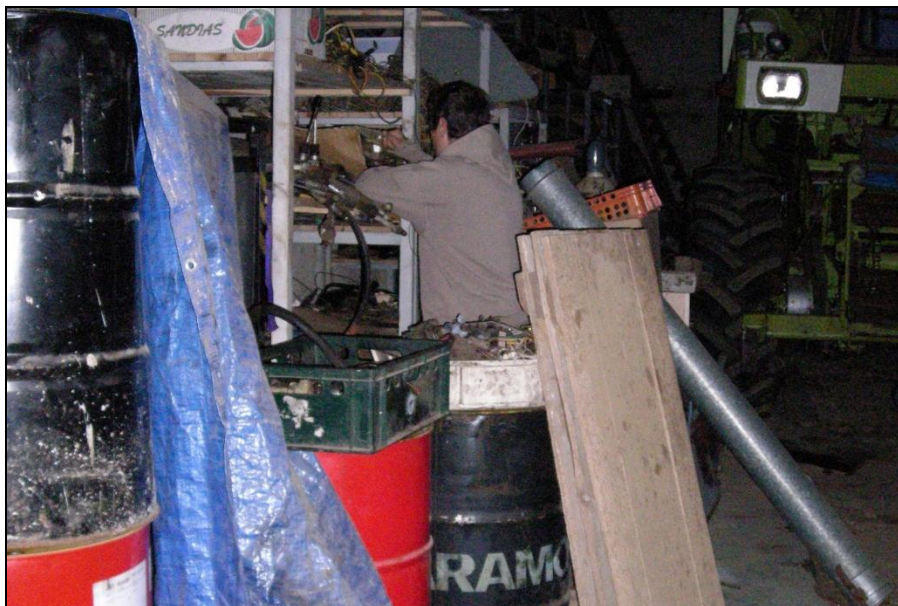
Obr. 32: Pracovník fyzické ostrahy zaznamenal narušení objektu

Pracovník fyzické ostrahy zaznamenal při obchůzce narušení jednoho ze střežených objektů a jde zjistit příčinu tohoto narušení.

Obr. 33: Pracovník fyzické ostrahy v objektu

Při vstupu do haly spatřuje osobu podezřelou (pachatele), která se dopouští trestného činu – krádeže.

Obr. 34: Pracovník fyzické ostrahy spatřil osobu podezřelou

Obr. 35 Navázání kontaktu mezi pracovníkem podezřelým

Pracovník fyzické ostrahy se snaží o navázání kontaktu za účelem zjištění situace, ve které byla osoba podezřelá přistižena. Ta však odmítá jakoukoliv spolupráci, není schopna situaci věrohodně vysvětlit a projevuje jistou míru agrese.

Obr. 36: Navolnění pod hrudní koš

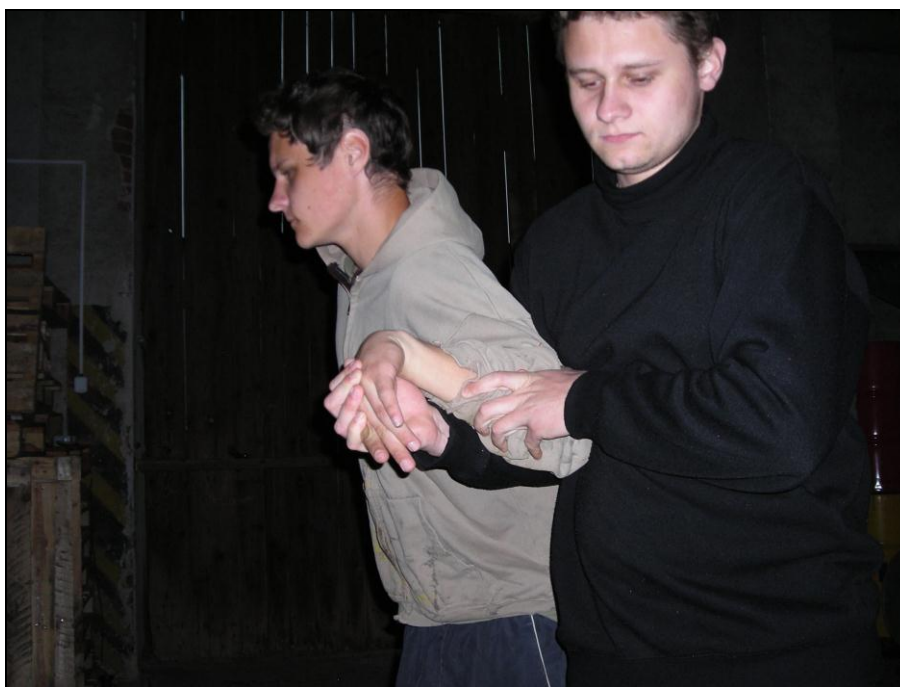
Z tohoto důvodu je pracovník fyzické ostrahy nucen přistoupit k zadržení této osoby, neboť byla přistižena přímo při páčání trestné činnosti. První částí je tedy tzv. navolnění podezřelého, v tomto případě bočním úderem ruky těsně pod hrudní koš.

Pane, musíte uznat, že Vaše vysvětlení situace, ve které jste byl přistižen, je nedostatečné, a proto pojd'te, přesuneme se do přední části haly, kde vyčkáme příjezdu policie.

Obr. 37: Nasazená odváděcí páka

Po kvalitně provedeném navolnění (chvilkovém narušení fyzické a psychické stability podezřelého), „nasadí“ pracovník fyzické ostrahy podezřelému odváděcí páku a seznámí jej s dalším průběhem situace.

Obr. 38: Transport podezřelého

Detail transportu podezřelého na místo vhodné pro přivolání Policie České republiky a vyčkání jejího příjezdu. Na fotografii je vidět pevná fixace ruky podezřelého v páce, jež způsobuje podezřelému permanentní bolest a jejíž intenzitu může pracovník fyzické ostrahy dle potřeby regulovat. Komunikace mezi oběma osobami probíhá již převážně formou příkazů ze strany pracovníka fyzické ostrahy, který může jednotlivé příkazy do jejich uposlechnutí pachatelem zdůraznit vyšší intenzitou páky. Jedná se například o příkazy: pojd'te, nechvátejte, sedněte si atd.

Obr. 39: Vyrozumění Policie České republiky

Nyní již pracovník fyzické ostrahy provedl transport osoby podezřelé na místo, vhodné pro vyčkání na příjezd Policie České republiky a provádí neprodlené vyrozumění policejního orgánu o zadržení osoby podezřelé. Po příjezdu PČR bude podezřelý tomuto orgánu předán a rovněž bude sepsán přesný protokol o situaci, jež zadržení předcházela.

5.2.3. Postup při jednání s podezřelým, který nespolupracuje a útočí

Následující situace bude řešit postup pracovníka fyzické ostrahy při zadržení osoby podezřelé, která nejen, že odmítá spolupracovat, ale navíc se snaží na tohoto pracovníka zaútočit. Jelikož se jedná o velice důležitou část, jejíž problematiku by měl každý „strážný“ v rámci své vlastní bezpečnosti bezpodmínečně ovládat, bude této situaci věnována zvýšená dokumentační pozornost.

Obr. 40: Pracovník fyzické ostrahy vstupuje do otevřených dveří

Průvodní jevy jsou stejné jako v předchozí situaci. Pracovník fyzické ostrahy si při obchůzce všiml násilného vniknutí do objektu a vydává se jej prozkoumat.

Obr. 41: Podezřelý snažící se odnést zcizený náhradní díl

Po vstupu do objektu spatřuje osobu podezřelou (pachatele), která si právě odnáší kradený náhradní díl.

Obr. 42: Podezřelý slovně útočí na pracovníka fyzické ostrahy

Pracovník fyzické ostrahy jde osobě naproti a snaží se o navázání kontaktu. Ta však kradený díl odkládá na zem a slovně na pracovníka fyzické ostrahy útočí.

Obr. 43: Pracovník fyzické ostrahy vyzývá podezřelého k vysvětlení situace

Pracovník fyzické ostrahy cítí nebezpečí, a proto při bližší komunikaci s osobou podezřelou stojí již v tzv. diskretním bojovém postoji (tento postoj umožňuje včasnou reakci na případný útok). Dále se opakovaně snaží o navázání kontaktu a vyřešení situace bez nutnosti využití prvků profesní obrany. Podezřelý však na výzvy nereaguje a opět pracovníka fyzické ostrahy slovně napadá.

Obr. 44: Podezřelý útočí na pracovníka fyzické ostrahy

Podezřelý na pracovníka zaútočí úderem pěsti, ten útok vykryvá.

Obr. 45: Navolnění podezřelého do obličeje

Pracovník fyzické ostrahy provádí navolnění úderem dlaně do nosu a obličejové části hlavy podezřelého.

Obr. 46: Otočení podezřelého

Podezřelý je za využití protisil (pravou rukou tlačíme do jednoho ramene a zároveň levou rukou přitahujeme druhé rameno podezřelého k sobě) a rotace otočen zády k pracovníku fyzické ostrahy.

Obr. 47: Fixace podezřelého

Zde je možné vidět dokončené otočení podezřelého a jeho pevná fixace v páce. Současně je také vyveden z rovnovážné stability, což snižuje jeho šance na opětovný útok.

Obr. 48: Pokládání podezřelého

Pracovník fyzické ostrahy pokládá podezřelého na zem a zároveň mu oznamuje, co po něm chce.

Obr. 49: Položení podezřelého

Podezřelý je těsně před úplným položením na zem. Je názorně vidět, jak velké má v této situaci pracovník možnosti. Může totiž tělo podezřelého mírně podepřít, stejně jako jeho náraz na podložku zdůraznit – vyžaduje-li to situace.

Obr. 50: Navolnění a nasazení páky

Podezřelý je opět navolněn – v tomto případě kontaktem špičky boty s boční částí hrudního koše. Současně je mu nasazena páka na zápěstí.

Obr. 51: Otočení podezřelého na břicho

Podezřelý je vyzván k otočení na břicho a současně je otáčen za využití nasazené páky.

Obr. 52: Částečná fixace

Pracovník fyzické ostrahy drží podezřelého stále v páce a ruku, na které je páka nasazena, fixuje nohou těsně u těla.

Obr. 53: Výzva k přesunutí ruky podezřelého

Klepnutím volnou rukou do boku podezřelého a slovy: „dejte levou ruku podél těla,“ sdělí podezřelému další příkaz. V případě neuposlechnutí příkazu zvýší hladinu způsobované bolesti v podobě páky.

Obr. 54: Úplná fixace

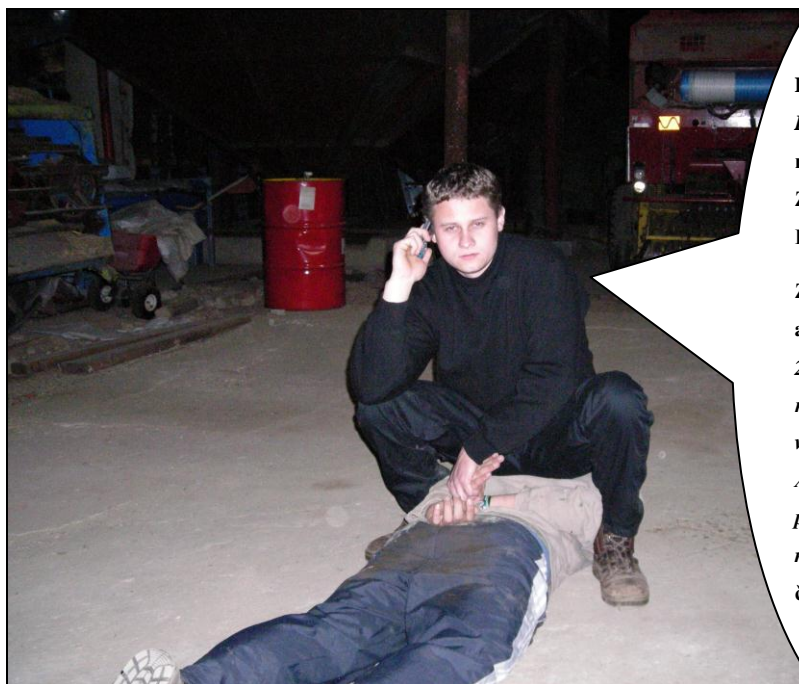
I druhou vyndanou ruku nohou pevně fixuje k tělu.

Obr. 55: Detail fixace

Detail zadržení podezřelého na zemi. Tento okamžik je vhodný k nasazení pout. V případě, že je má pracovník fyzické ostrahy u sebe a fyzická stavba podezřelého to umožňuje,

provede nasazení následujícím způsobem: jednou rukou drží podezřelého stále v páce, druhou-volnou rukou si pouta připraví, uchopí je uprostřed a vyzve podezřelého, aby přizdvihl svoji volnou ruku, na kterou nasadí pouta jako první. Následně uchopí volný konec pout a nasadí je na druhou ruku – tu co byla zatím v páce.

Dobrý den, tady: *Petr Peroutka*, chtěl bych nahlásit, že jsem: **ZADRŽEL OSOBU PODEZŘELOU.**

Zadržení proběhlo na adrese: *Nová Ves čp. 257. Jedná se o sklad náhradních dílů v průmyslovém areálu. Až budete na místě, přesně Vás k hale navedu. Mé telefonní číslo je: 683 943 000*

Obr. 56: Přivolání Policie České republiky

V případě, že nebyla pouta nasazena, drží podezřelého stále v páce, najde si vhodnou pozici, ve které bude schopen podezřelého udržet do příjezdu Policie České republiky a provede již známé bezodkladné ohlášení o zadržení osoby podezřelé.

5.2.4. Postup při jednání s podezřelým, který byl přistižen při trestném činu, aniž by si svého odhalení všiml

Jakýmsi speciálním případem a bonusem této diplomové práce je situace, kdy je podezřelý (pachatel) přistižen přímo při trestném činu, aniž by své odhalení zaregistroval (stojí zády k přicházejícímu pracovníku fyzické ostrahy). Tato situace má z pohledu komunikace i techniky své charakteristické znaky, pro které je vhodné se tímto případem také zabývat.

Obr. 57: Pracovník fyzické ostrahy vstupuje do dílny

Pracovník fyzické ostrahy došel v narušeném objektu až do dveří uvnitř postavené dílny. Tyto dveře vykazují opět známky vloupání.

Obr. 58: Podezřelý při trestné činnosti

Při prvotním shlednutí, co se v dílně děje, spatří osobu podezřelou, jež je zabrána do výběru svého „lupu“.

Obr. 59: Přiblížení pracovníka fyzické ostrahy

Rozhodne se tedy, že osobu podezřelou zadrží tzv. stržením. Nenápadně se k ní přiblíží.

Obr. 60: Počátek stržení podezřelého

V okamžiku, kdy již ve vzdálenosti, že po předklonění dosáhne rukama na obličej, případně ramena podezřelého, uchopí jej za některou z těchto částí a tahem rukou dozadu při současném „prošloupnutí“ kolenního kloubu dopředu zahájí stržení podezřelého.

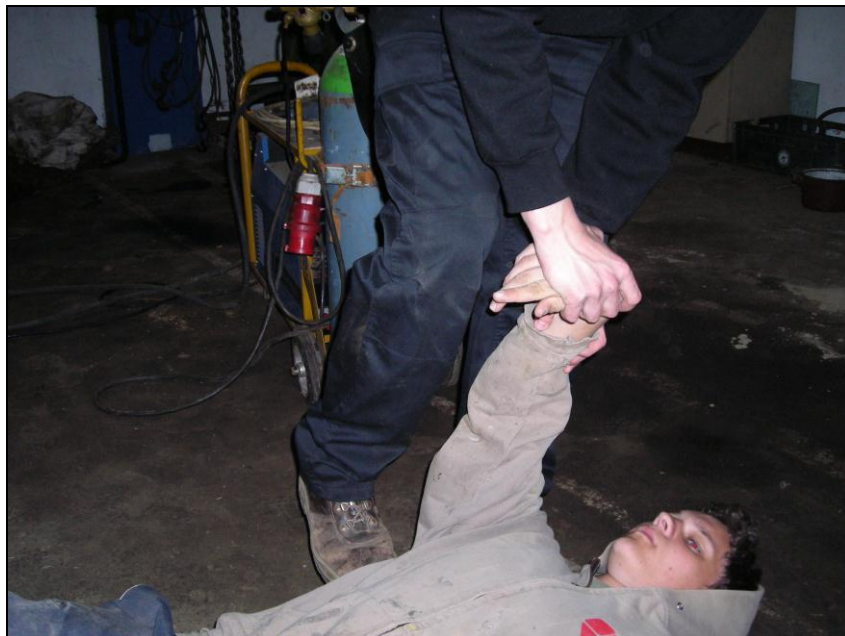
Obr. 61: Zaklonění podezřelého

Nyní je vidět již výrazný záklon podezřelého, který zakrytím očí (v tomto případě částečném) ztrácí kontrolu nad svým rovnovážným systémem a nesnaží se klást pracovníku fyzické ostrahy žádný odpor. Kolenní kloub je stále prošlapován dopředu. [18]

Obr. 62: Ztráta rovnováhy

V této chvíli již nemá podezřelý žádnou rovnováhu. Kdyby ho pracovník pustil spadne po zádech na zem. Je proto vhodné zahájit komunikaci a udělit první příkaz.

Obr. 63: Navolnění na zemi a nasazení páky

Následuje položení na zem, navolnění (kontaktem špičky boty s boční částí hrudního koše) a nasazení páky na zápěstí.

Chcete své jednání nějakým způsobem obhájit?

Pane, musíte uznat, že Vaše vysvětlení situace, ve které jste byl přistižen, je nedostatečné, a proto zde vyčkáme do příjezdu policie.

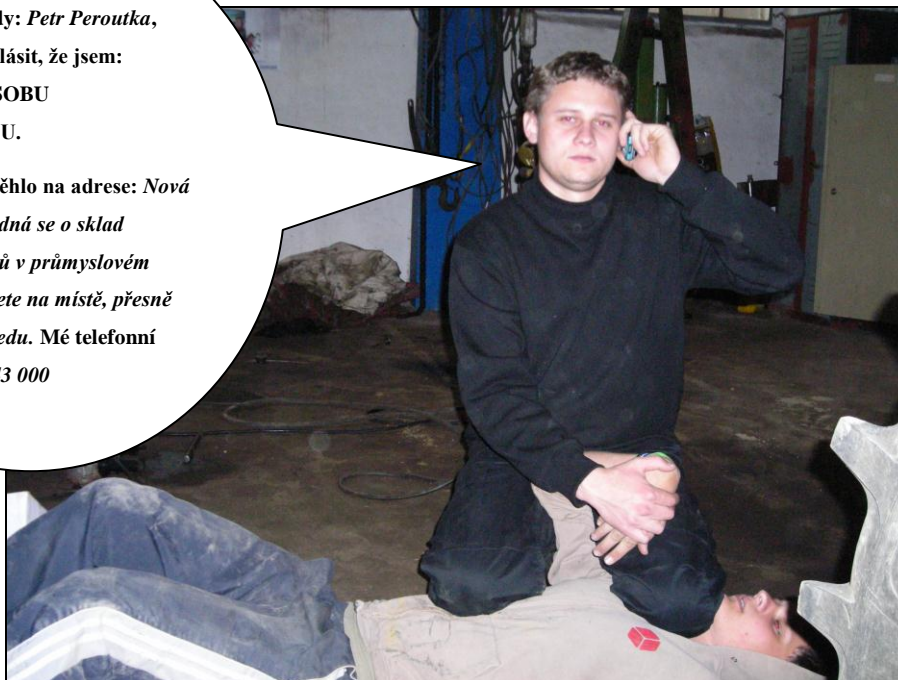
Kámoš říkal, že tady maj pěkný věci, tak jsem se šel podívat.

Obr. 64: Pevná fixace a prostor na vyjádření

Pracovník fyzické ostrahy podezřelého pevně fixuje nejen za využití páky, ale především tlakem nohou na krk a spodní část hrudního koše. V tomto okamžiku je dán podezřelému prostor na obhajobu svého jednání.

Dobrý den, tady: *Petr Peroutka*,
chtěl bych nahlásit, že jsem:
**ZADRŽEL OSOBU
PODEZŘELOU.**

Zadržení proběhlo na adrese: *Nová
Ves čp. 257. Jedná se o sklad
náhradních dílů v průmyslovém
areálu. Až budete na místě, přesně
Vás k hale navedu. Mé telefonní
číslo je: 683 943 000*

Obr. 65: Vyrozumění PČR

Pracovník fyzické ostrahy oznámil podezřelému další průběh situace a provádí bezodkladné vyrozumění Policie České republiky o zadržení osoby podezřelé.

Tato diplomová práce řeší metodiku zadržení osoby podezřelé strážným v průmyslovém objektu, ale obecně lze říci, že po přizpůsobení některých specifických částí, jež si ostatní služby nabízené v rámci fyzické ostrahy vyžadují, by bylo možné tuto metodiku využívat i v dalších oblastech služeb fyzické ostrahy.

ZÁVĚR

Jelikož je práce s podezřelým vedle preventivního působení na okolí hned druhým nejdůležitějším úkolem většiny služeb fyzické ostrahy nabízených v rámci průmyslu komerční bezpečnosti, mohu na základě zpracovaných výsledků této práce vyhodnotit následující závěry.

Na základě analýzy byly stanoveny základní odlišnosti v zajišťování bezpečnostních služeb státem a komerčním subjektem. Jak bylo graficky znázorněno, je hlavní rozdíl mezi těmito dvěma pohledy na zajišťování bezpečnosti ve způsobu financování, zákonných normách ovlivňujících rozdílnost pravomocí obou skupin, stejně jako cílový sektor ochrany, který každá z těchto dvou oblastí zastupuje. Bylo vysvětleno, z jakého důvodu není vhodné, když je pracovník PKB, jehož primárním úkolem je zadržet osobu podezřelou, nucen uchýlit se k pouhé sebeobraně, neboť v tento okamžik přestává plnit svoji základní úlohu, pro kterou byl na dané místo vyslán. Následně byly popsány důvody, kvůli kterým není vhodné využívat v praxi PKB bojová umění a bojové sporty, neboť jsou tyto způsoby boje v reálných situacích zadržení případně řešení konfliktních situací pro svoji techniku a možnosti do prostředí PKB nevhodné, ba dokonce ohrožující bezpečnost pracovníků. Potřeby kvalitní praktické přípravy pracovníků fyzické ostrahy je tedy schopen zajistit výhradně bojový systém nebo profesní obrana.

Dále byly v závislosti na charakteru výkonu služby seřazeny „specializace fyzické ostrahy“ od těch, u kterých je největší pravděpodobnost, že se pracovníci tuto službu vykonávající setkají s nutností využít prvků profesní obrany či bojového systému v reálné situaci, až po ty, u kterých není většinou tato pravděpodobnost tak vysoká. Na prvních příčkách jsou tedy pracovníci zajišťující bezpečnost na sportovních akcích (především fotbalových utkáních) a pracovníci vykonávající službu fyzické ostrahy při kulturních akcích, v restauračních zařízeních a hernách. Po těchto „specializacích“ následují další komerčně poskytované služby (osobní ochrana, výjezdové skupiny PPC, služby strážných v nejrůznějších variantách, ...), u kterých není sice reálný útok ze strany podezřelé osoby tak častý, ale když už přijde, bývá veden mnohem agresivnějším způsobem. Z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby byli všichni pracovníci PKB na výkon služby kvalitně připraveni. V neprospěch této situace bylo zjištěno, že nejzásadnějším způsobem ovlivňuje kvalitu výcviku pracovníků PKB ekonomická situace jednotlivých soukromých bezpečnostních služeb. Tato situace se dále promítá do odborné části výcviku profesní

obranu, kterou mimo tuto problematiku ovlivňuje také nízký počet kvalifikovaných lektorů a přístup samotného managementu firem.

Jelikož mají pracovníci PKB pouze práva a povinnosti řádných občanů, byla tato právní ustanovení přímo související se zadržením osoby podezřelé analyzována a následně za využití indukce, syntézy a dedukce rozpracována tak, aby bylo přesně jasné, kdy a jakým způsobem je možné zadržet osobu podezřelou. Následně byla provedena analýza protiprávního jednání ústíčího v zadržení, případně krizovou komunikaci mezi pracovníkem fyzické ostrahy a osobou podezřelou, v závislosti na hlavní pracovní náplni jednotlivých „specializací“ fyzické ostrahy s následujícím výsledkem. Osobní strážce se ve většině případů nezabývá zadržením osoby podezřelé až do jeho předání PČR, ale spíše zde mluvíme o tzv. držení podezřelého na místě, neboť primárním úkolem osobního strážce je především ochrana svěřeného klienta, zejména jeho života a zdraví. Naproti tomu veškeré modifikace strážných zadržují osoby podezřelé, případně činí taková opatření, která přispějí k jejich dopadení. V tomto porovnání Bouncer „vyhazovač“, v případě, že v chráněných prostorách nežádoucí osoba nezpůsobila událost, pro kterou by bylo nutné ji na místě zadržet, provede pouze její diskrétní vyvedení ze strážného objektu. A posledním případem je bezpečnostní pracovník „ochranky“ na kulturních a sportovních akcích, na kterých jde z pohledu bezpečnosti především o ochranu účinkujících, stejně jako prostory, ve kterých akce probíhá, a zadržení osoby podezřelé je až druhotné. Opět mluvíme spíše o vyvedení podezřelého z chráněných prostor.

Na základě provedeného výzkumu je možné konstatovat, že hypotéza stanovená v úvodu této diplomové práce se potvrdila, a v některých firmách (subjektech) PKB jsou pracovníci na praktické zadržení osoby podezřelé připravováni nevhodným způsobem, a tím je vážně ohrožena jejich bezpečnost. Stav v této oblasti může být o to závažnější, že se do průzkumu na základě charakteru odpovědí zapojily z převážné většiny firmy, jejichž management přistupuje k otázce profesní obrany a věcem souvisejícím se zadržením osoby podezřelé velice aktivně.

Vrcholem této práce je zpracovaná metodika zadržení osoby podezřelé strážným v průmyslovém objektu ve variantách, kdy podezřelý spolupracuje, nespolupracuje, ale neútočí, nespolupracuje a útočí a v poslední variantě, kdy je zadržen tzv. stržením. Byla vypracována komunikace mezi strážným a podezřelým ve všech těchto uvedených variantách od navázání kontaktu až po vyrozumění policejního orgánu o zadržení osoby

podezřelé či v případě vysvětlení situace propuštění osoby. Následně byla pro všechny čtyři situace zpracována bodová postupová schémata jednání strážného s podezřelým. Poté byla kompletně zpracovávána metodika podrobně zdokumentována v odpovídajícím prostředí, doplněna o prvky komunikace mezi strážným a podezřelým a byla okomentována technika zadržení podezřelého.

Tato diplomová práce, nebo její části, by měla posloužit jako jakýsi manuál při zadržení osoby podezřelé nejen strážným v průmyslovém objektu, ale po drobných úpravách i ostatním službám fyzické ostrahy nabízených průmyslem komerční bezpečnosti.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Because working with the suspected is next to the preventive effect to surroundings the second most important task for most of present guard services offering within the commercial security industry, based on the thesis elaborated results I can assess following conclusions.

Based on the analysis the elemental differences security services providing by the state and a commercial entity have been determined. As were graphical represented, the main difference between those two security providing views is in a funding way, lawful norms effecting both groups privileges differences and also the target security sector, that is covered by both of those two fields. There was explained why it is not applicable if the CSI worker, that should in the first place rest the suspected, has to do only a self-defence, because now is stopping fulfilling his base task what was sending out to. Next there were described the reasons for not to use the fighting arts and sports in the CSI practice, because they are not applicable for use in a real rest situations and conflict situations because of their technique and possibilities, we could declare they also endanger workers safety. Need for quality present guard workers training can be satisfied only by the fighting system and professional defence.

Next depending on a service character there were ordered “the present guard specializations” by the necessity probability of the professional defence or fighting system use by the workers in the real situation (the highest on the top). So on the top there are the workers providing sport events (mainly football matches) safety and performing the present guard during culture events, in restaurants and casinos. After those “specializations” there are next commercial provide services (as body guarding, leaving ARC group, guard services in many ways...), where the suspected people real attack is not common, but if it happens, it is more aggressive. By these reason it should be applicable to all CSI works quality training. To this situation’s disadvantage it has been found out the CSI workers training quality is most radically affected by such private security services economy situation. This situation affects also the professional part of the professional defence training, which is affected by a few lecturers and companies management too.

Because the CSI workers have only rights and duties as common people, those first regulations related to suspected people rest were analysed and then with use of induction,

synthesis and deduction elaborated to clear know when and how it is possible to rest the suspected. Then there was performed the analysis of the unlawful act directed to the rest or crisis communication between the present guard worker and the suspected, depending to the main professional content of such present guard “specializations” with the following result. In most cases the body guard do not occupy of suspected people rest until his handing over to the PCR, but we speak about so-called resting the suspected on the place, because the body guard main role is to safe his client, especially his life and health. In contrast to that all guards modifications rest the suspected or do steps to catch them. To this comparison in case of a secure area if there is an undesirable man, that do nothing to need for resting him, the Bouncer only discrete takes him out of the area. As the last case there is the security worker as a “security guard” on the culture and sport events, where is important with point of security the safety of cast and also places where the event runs, and the suspected people rest is secondary. Again we speak especially about suspected taking out the secure area.

Based on the performed research we can pronounce the thesis introductory theory has been confirmed and in some CSI business the workers are not applicable prepared for the practical suspected people rest, so their safety is in danger. The situation in this field can be more serious because most of the companies taking part of the research had the management which intellectualizes questions about the professional defence and suspected people rest very actively.

As the top of this thesis there has been elaborated the suspected people rest by the guard in the industry area methodology with variants the suspected cooperates, does not cooperate – does not attack, does not cooperate – does attack and at least the suspected is rested by pulling him to the ground. There has been elaborated the communication between the guard and the suspected in all those options from contact making to police informing about the suspected people rest or in case of explanation the suspected people releasing. Then the pointed procedure schemes of guard handling with the suspected have been elaborated. Next there has been fully elaborated the methodology documenting in the corresponding setting in detail, completed with the communication elements between the guard and the suspected and commented the suspected rest technique.

This thesis or its parts should be used as a guide for the suspected people rest within by the guard in the industry area, but after some changes also to another present security services provided by the commercial security industry.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [2] LUKÁŠ, Luděk et al. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [2] Česká republika. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírky zákonů*. 2009. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h3.aspx>
- [3] Česká republika. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírky zákonů*. 1961. Dostupné z: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx
- [4] Česká republika. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírky zákonů*. 1964. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcanzak/cast1.aspx>
- [5] Bodyguard. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Bodyguard>
- [6] Reference. *CS SOLUTIONS* [online]. 2009-2010 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://www.cssolutions.cz/reference/>
- [7] Ochrana V.I.P. osoby. *Dvouměsíčník SECURITY MAGAZÍN*. Ročník XII., 67.5/2005 - ZÁŘÍ/ŘÍJEN. ISSN 1210-8723
- [8] Fyzická ochrana průmyslových a soukromých objektů. *Special Guard International* [online]. 2010 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z: <http://www.sginternational.cz/cs/bezpecnostni-sluzby/ostraha-objektu>
- [9] *SEYS SECURITY s.r.o.* [online]. © 2011 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <http://www.seys.eu>
- [10] Večerní reportáž ze dne 29.11.2011. *MĚSTSKÁ POLICIE: Mladá Boleslav* [online]. © 2008 - 2012 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: <http://www.mpmb.cz/index.php/archives/8642>
- [31] Detektivní služby. *ABAS: IPS MANAGEMENT* [online]. 2012 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.abasco.cz/bezpecnostni-sluzby/detektivni-sluzby.php>

- [42] Koncertní a festivalová SECURITY. *SECURITY VAN Group Plus s.r.o.* [online]. © 2010 [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.vangroup.cz/festival-security/>
- [53] Rvačka fotbalových fanoušků v Řecku. *Hlas Ruska* [online]. © 2005-2012 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://czech.ruvr.ru/2012_03_19/68875825/
- [64] NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Vyd. 1. Praha: Armex, 2006, 336 s. ISBN 80-867-9543-8.
- [75] GRUBER, David. *Zlatá kniha komunikace*. Vyd. 3. Ostrava: Gruber TDP, 2009, 278 s. ISBN 80-732-9092-8.
- [86] MALÁNÍK, Zdeněk. *Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava. 2000 – 2009*.
- [97] SÝKORA, Miloslav. *Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby*. Vyd. 1. Ilustrace R Hrubý. Praha: Armex, 1997, 70 s. ISBN 80-902-2833-X.
- [108] FIRST, Robert a Aleš BLAHUT. *Sebeobránné modelové situace*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998, 78 s. ISBN 80-859-8188-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PKB	průmysl komerční bezpečnosti
BoU	bojové umění
BoS	bojový sport
BoSy	bojový systém
LZPS	Listina základních práv a svobod
PČR	Policie České republiky
SBS	soukromá bezpečnostní služba
PIR	Passive Infrared Receiver – pasivní infračervený detektor
PPC	poplachové přijímací centrum
ARC	alarm receiving centrum - poplachové přijímací centrum

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1: Rozdílné pohledy na obranu</i>	14
<i>Obr. 2: Varianty bojového výcviku</i>	19
<i>Obr. 3: Právní ustanovení související se zadržením osoby podezřelé v podmínkách PKB</i>	33
<i>Obr. 4: Klient chráněný osobním strážcem, převzato z [6]</i>	38
<i>Obr. 5: Klient v doprovodu jednoho osobního strážce, převzato z [7]</i>	39
<i>Obr. 6: Klient v doprovodu dvou osobních strážců, převzato z [7]</i>	40
<i>Obr. 7: Pracovník PKB provádí namátkovou kontrolu vozidla, převzato z [9]</i>	42
<i>Obr. 8: Podezřelý zadržený pracovníky PKB, převzato z [9]</i>	42
<i>Obr. 9: Pracovník PKB navazuje kontakt s podezřelým v obchodním domě, převzato z [10]</i>	43
<i>Obr. 10: Statistika v souvislosti se zadržením osob podezřelých</i>	44
<i>Obr. 11: Identifikace osob při vstupu na kulturní akci, převzato z [12]</i>	45
<i>Obr. 12: Vyhrocená bezpečnostní situace na fotbalovém stadionu, převzato z [13]</i>	46
<i>Obr. 13: Působnost subjektů zapojených do průzkumu</i>	50
<i>Obr. 14: Služby poskytované vyjadřovanými subjekty</i>	51
<i>Obr. 15: Velikost subjektů zapojených do průzkumu</i>	52
<i>Obr. 16: Výsledek průzkumu funkčnosti aparátu v oblasti profesní obrany a zadržení osoby podezřelé</i>	52
<i>Obr. 17: Výsledek průzkumu v oblasti seznámení zaměstnanců PKB s právními normami v souvislosti s profesní obranou a zadržením osoby podezřelé</i>	53
<i>Obr. 18: Výsledek průzkumu v oblasti výcviku pracovníků fyzické ostrahy</i>	54
<i>Obr. 19: Výsledek průzkumu v oblasti stavu směrnic, zabývajících přesnou metodikou práce s podezřelým</i>	55
<i>Obr. 20: Výsledek průzkumu zabývajícího se způsobem zpracování směrnice v souvislosti se zadržením osoby podezřelé</i>	55
<i>Obr. 21: Schématická metodika práce s podezřelým, který spolupracuje</i>	61
<i>Obr. 22: Schématická metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje, ale neútočí</i>	62
<i>Obr. 23: Schématická metodika práce s podezřelým, který nespolupracuje a útočí</i>	63

<i>Obr. 24: Schématická metodika práce s podezřelým, který byl přistižen přímo při činu a svého odhalení si nevšiml .....</i>	64
<i>Obr. 25: Pracovník fyzické ostrahy na obchůzce.....</i>	65
<i>Obr. 26: Podezřelá osoba v průmyslovém areálu .....</i>	66
<i>Obr. 27: Osoba vyčkává příchodu pracovníka fyzické ostrahy .....</i>	66
<i>Obr. 28: Pracovník fyzické ostrahy navazuje s osobou kontakt .....</i>	67
<i>Obr. 29: Došlo k vysvětlení vzniklé situace mezi osobou a pracovníkem fyzické ostrahy.....</i>	68
<i>Obr. 30: Osoba je vyprovázena z průmyslového areálu.....</i>	68
<i>Obr. 31: Ukončení situace kdy podezřelý spolupracuje .....</i>	69
<i>Obr. 32: Pracovník fyzické ostrahy zaznamenal narušení objektu.....</i>	70
<i>Obr. 33: Pracovník fyzické ostrahy v objektu .....</i>	70
<i>Obr. 34: Pracovník fyzické ostrahy spatřil osobu podezřelou.....</i>	71
<i>Obr. 35 Navázání kontaktu mezi pracovníkem podezřelým.....</i>	71
<i>Obr. 36: Navolnění pod hrudní koš .....</i>	72
<i>Obr. 37: Nasazená odváděcí páka .....</i>	72
<i>Obr. 38: Transport podezřelého .....</i>	73
<i>Obr. 39: Vyrozumění Policie České republiky.....</i>	74
<i>Obr. 40: Pracovník fyzické ostrahy vstupuje do otevřených dveří .....</i>	75
<i>Obr. 41: Podezřelý snažící se odnést zcizený náhradní díl .....</i>	75
<i>Obr. 42: Podezřelý slovně útočí na pracovníka fyzické ostrahy.....</i>	76
<i>Obr. 43: Pracovník fyzické ostrahy vyzývá podezřelého k vysvětlení situace.....</i>	76
<i>Obr. 44: Podezřelý útočí na pracovníka fyzické ostrahy.....</i>	77
<i>Obr. 45: Navolnění podezřelého do obličeje .....</i>	77
<i>Obr. 46: Otočení podezřelého.....</i>	78
<i>Obr. 47: Fixace podezřelého .....</i>	78
<i>Obr. 48: Pokládání podezřelého.....</i>	79
<i>Obr. 49: Položení podezřelého .....</i>	79
<i>Obr. 50: Navolnění a nasazení páky.....</i>	80
<i>Obr. 51: Otočení podezřelého na břicho .....</i>	80
<i>Obr. 52: Částečná fixace .....</i>	81
<i>Obr. 53: Výzva k přesunutí ruky podezřelého.....</i>	81
<i>Obr. 54: Úplná fixace .....</i>	82

<i>Obr. 55: Detail fixace .....</i>	82
<i>Obr. 56: Přivolání Policie České republiky.....</i>	83
<i>Obr. 57: Pracovník fyzické ostrahy vstupuje do dílny .....</i>	84
<i>Obr. 58: Podezřelý při trestné činnosti .....</i>	84
<i>Obr. 59: Přiblížení pracovníka fyzické ostrahy .....</i>	85
<i>Obr. 60: Počátek stržení podezřelého.....</i>	85
<i>Obr. 61: Zaklonění podezřelého .....</i>	86
<i>Obr. 62: Ztráta rovnováhy.....</i>	87
<i>Obr. 63: Navolnění na zemi a nasazení páky .....</i>	87
<i>Obr. 64: Pevná fixace a prostor na vyjádření .....</i>	88
<i>Obr. 65: Vyrozumění PČR .....</i>	88

SEZNAM PŘÍLOH

P I   CD

PŘÍLOHA P I: CD

Diplomová práce   fulltext.pdf

Průzkumný dotazník   dotaznik.doc